hÝgÇÀañà ËÐáÊÝ¿áã Ó ¨àÊè Êà¨ÊÝÀÓÝ®í ¨£à¥Ý ì¼«Ý®è

ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವ

(ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)
ನಂ. ೮೯/೨೪, ಪಾಜಕ, ೩ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮೌಂಟ್‌ಜಾಯ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಶನ್,
ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–೫೬೦೦೬೧, ಫೋ: ೨೬೬೦೨೮೦೨,

ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೯ – ಸಂಚಿಕೆ: ೭ ಶ್ರೀದುರ್ಮುಖ (ಭಾದ್ರಪದ–ಆಶ್ವೀಜ) ಸೆಪ್ಟಂಬರ್–೨೦೧೬

ವ್ಯಾಸಸೂಕ್ತಿ

ನೇಹ ಚಾತ್ಯಂತಸಂವಾಸಃ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಕೇನಚಿತ್ ಸಹ ।
ರಾಜನ್ ಸ್ವೇನಾಪಿ ದೇಹೇನ ಕಿಮು ಜಾಯಾತ್ಮಜಾದಿಭಿಃ ॥

–ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ (೧೦/೪೮/೨೦)

ರಾಜನೇ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗೂ, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಹೊಂದಕೂಡದು; ತನ್ನ ದೇಹದೊಂದಿಗೂ ಸಹ. ಇನ್ನು ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರರು ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ.

ಮಧ್ವಸೂಕ್ತಿ

ಅಧರ್ಮಕಾಮಿನಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ವಿಸ್ಮೃತಿರ್ಜಾಯತೇ ಯದಾ ।
ದೋಷಾದೃಷ್ಟೇಸ್ತತ್ಕೃತೇಶ್ಚ ನರಕಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ॥

– ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ (೨/೬೩)

ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರವು ಮರೆಯಾಗುವುದು; ಆಗ ತನ್ನ ದುಷ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ದೋಷ ಕಾಣದಂತಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಡುವನು. ಕೊನೆಗೆ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ËÐ¿Þ®áPÀÊá~P

೦೧. ವ್ಯಾಸಸೂಕ್ತಿ– ಮಧ್ವಸೂಕ್ತಿ ೧
೦೨. ಹರಿದಾಸರ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಗಳು – ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಗಳು ೩
೦೩. ಗಾಯತ್ರೀಭಾಷ್ಯರೂಪಃ ಅಸೌ – ೯೦ – ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು ೪
೦೪. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಮಾರ್ಥಚಂದ್ರಿಕಾ – ೮೮ – ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿದ್ಯೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು ೬
೦೫. ಗೋಹಿತ – ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿಶ್ವಪ್ರಸನ್ನತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು ೧೦
೦೬. ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ
– ಪಂ. ಶ್ರೀಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ೧೧
೦೭. ಶ್ರೀಬುದ್ಧಜಯಂತೀ – ವಿಪ್ರ ೧೪
೦೮. ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು – ವಿಪ್ರ ೧೫
೦೯. ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು – ವಿಪ್ರ ೧೬
೧೦. ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ – ವಿಪ್ರ ೧೭
೧೧. ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ತ್ವ – ವಿಪ್ರ ೧೯
೧೨. ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಾಮನಸ್ಮರಣೆಯ ವಿಶೇಷ – ವಿಪ್ರ ೨೩
೧೩. ಶ್ರೀರಾಯರ ಉಪಸಂಹಾರ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ
– ಪಂ. ಶ್ರೀಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ೨೪
೧೪. ಭಾಗವತ ಪ್ರವಚನಮಾಲಿಕೆಯ ಸಮರ್ಪಣೆ
– ಪಂ. ಶ್ರೀಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ೨೭
೧೫. ನದಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಹಾಗೂ ಅರ್ಘ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳು – ವಿಪ್ರ ೩೦
೧೬. ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ – ವಿಪ್ರ ೩೨
೧೭. ಸುಭಾಷಿತಗಳು – ವಿಪ್ರ ೩೮
೧೮. ಮಾಸದ ವಿಶೇಷಗಳು ೪೨

ರಕ್ಷಾಪುಟದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವರು : ಮೊದಲನೇ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ರಕ್ಷಾಪುಟ: ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ರುತಿ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ, ನಾಲ್ಕನೇ ರಕ್ಷಾಪುಟ: ಕೃಪೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ.

ಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಶ್ರೀಪ್ರವೀಣ ಕಟ್ಟಿ

ಚಂದಾ ವಿವರ

ಆಜೀವಚಂದಾ : ರೂ 5000.00

ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. 600.00; ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : ರೂ. 10.00

ವಿ.ಸೂ.:–

1) ರೂ.15,000ಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸದಸ್ಯರಾಗುವವರಿಗೆ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳು, ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ, ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ, ಸಂಗ್ರಹರಾಮಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಉಚಿತ.

2) ಅದರೊಂದಿಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಗಳು

(ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ವ್ಯಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಅವಿಷ್ಕರಣ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸಪೀಠದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹಿರಿಮೆ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ್ದು. ಅದರಿಂದ ಆಯ್ದ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ಈ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು).

ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಗಳು

ಅಂಬರದಳವನು ರವಿಶಶಿ ಬಲ್ಲರು
ಅಂತರಲಾಡುವ ಪಕ್ಷಿ ತಾ ಬಲ್ಲುದೆ
ಜಲದ ಪ್ರಮಾಣ ತಾವರೆಗಲ್ಲದೆ
ಮ್ಯಾಲಿರುವ ಗಿಡಗಳು ತಾವು ಬಲ್ಲವೇ
ಸುರತಸುಖವನೆಲ್ಲ ಯುವಕ ಬಲ್ಲನು
ಬಾಲಕತನದವರು ತಾವು ಬಲ್ಲರೇ ದೇವ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯ
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಭಕುತಿಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲಯ್ಯಾ ಪುರಂದರವಿಠಲ ॥

***

ಅಂದು ಬಾಹೋದು ನಮಗಿಂದೆ ಬರಲಿ
ಇಂದು ಬಾಹೋದು ನಮಗೀಗಲೇ ಬರಲಿ
ಈಗ ಬಾಹೋದು ನಮಗೀಕ್ಷಣವೆ ಬರಲಿ
ಪುರಂದರವಿಠಲನ ದಯವೊಂದು ನಮಗಿರಲಿ ॥

***

ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಮೋಹ ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಪ್ರೀತಿ
ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಭಕ್ತ ನಿನಗೆ ನೀನೇ ದ್ವೇಷಿ
ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಜ್ಞಾನಿ ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಮೂಳ್ಫೆ
ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಪುರಂದರವಿಠಲ

***

ಒಂದಕ್ಷರ ಪೇಳಿದರೆ ಉರ್ವಿಯೊಳು ಅವರೆ ಗುರು
ಎಂದು ಇಳೆಯೊಳು ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಕುಂದದೆ
ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ
ಕುಂದದೆ ನೂರು ಶ್ವಾನಜನ್ಮ ಕೋಟಿ ಹೊಲೆಜನ್ಮ
ತಂದೀವನು ಪುರಂದರವಿಠಲ ॥

***

ಗಾಯತ್ರೀಭಾಷ್ಯರೂಪಃ ಅಸೌ–೯೦

(ಅನುಗ್ರಹ ಲೇಖನ)

– ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು
ಪಲಿಮಾರು ಮಠ, ಉಡುಪಿ.

ಅವಧೂತಶಿರೋರತ್ನರೆನಿಸಿದವರು ಜಡಭರತರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಒಂದೊಂದು ನಡೆ–ನುಡಿಗಳೂ ಸಾಧಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆದರ್ಶ. ಆದರ್ಶ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಮಪ್ರಮಾಣ ಅನ್ನುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದೀತು. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಅವಧೂತರ ಮಾತನ್ನು "ಬಹುಯೋಗಗ್ರಂಥಸಮ್ಮತಮ್" ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ರಹೂಗಣ ಮಹಾರಾಜರು. ಅವಧೂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾತು ಬರೀ "ಮತ" ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ "ಸಮ್ಮತ". "ಸಮ್ಮತ" ಅಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂವಾದಿಯಾದುದು. ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಸಂವಾದವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ "ಯೋಗ"ದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನ್ನುತ್ತದೆ ಭಾಗವತ. ಮನೋಯೋಗದ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ನುಡಿಗಳು ಜಡಭರತರದಂತೆ. ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಲ್ಲ. ಬಹುವಾದಯೋಗ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ಸಂದೇಶ ಭರತರದ್ದು.

ಬಹು ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವೂ ಹೌದು. "ಪೂರ್ಣತ್ವ" ವಾಚಕವಾದ ಬಹುಶಬ್ದವೂ ಇದೆ.

ಭೂ ಬಹೌ – "ಬಹು ಪೂರ್ಣತಾಯಾಮ್" ಬಹು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಮಾನದಂಡ. ಬಹು ಯೋಗ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಸ್ತ ಪದವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುನಾ ಯೋಗೋಯಸ್ಯಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಎಂದು ವಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಪೂರ್ಣನಾದ ಭಗವಂತನ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥ ಎಂದಾಯ್ತು. ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ದೇವರನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಮಾತು ಅವಧೂತರದ್ದು. ಅದ–ಕ್ಕೆಂದೇ ಅವಧೂತರ ಮಾತು "ತದ್‌ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿವಿಮೋಚನಮ್" ಅಜ್ಞಾನ ನಿವಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಅವಧೂತರ ಮಾತಿಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂವಾದಿಯಾದ, ಸಾಕ್ಷಿಸಂವಾದಿಯಾದ ಮಾತು ಅವಧೂತರದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ರಹೂಗಣರಾಜರ ಅಜ್ಞಾನ–ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನ–ಸಂಶಯಜ್ಞಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ದೂರ ಸರಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಹೂಗಣರ ಮೇನೆ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಮೇನೆಯಿಂದ ರಾಜರೂ ಇಳಿದರು. ಭರತನತ್ತ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಭರತನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಂಗಸಮೇತ ಪ್ರಣತಿತತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಭರತನ ಮುಂದೆ ಶಿರಬಾಗಿ, ವಿನಮ್ರಭಾವ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ರಾಜನಲ್ಲಿದ್ದ ಭರ್ಜರಿಯಾದ ಬಿಂಕಭಾವ

ಜರ್ಝರಿತವಾಯಿತು. ದ್ವಿಜ–ರಾಜರಲ್ಲಿ ಗುರು–ಶಿಷ್ಯಭಾವ ಬಲಿಯಿತು. ಪರಸ್ಪರ ನೀಚೋಚ್ಚಭಾವ ಪರಿವರ್ತನವಾಯ್ತು. ರಹೂಗಣರಾಜನು ದ್ವಿಜನನ್ನು(ಜಡಭರತರನ್ನು) ನೀಚವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದು ತನ್ನನ್ನು ಉಚ್ಚವನ್ನಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದ. ಕಾಲ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯ್ತು. ದ್ವಿಜನನ್ನೇ ಉಚ್ಚನನ್ನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ. ತಾನು ನೀಚನೆಂದು ಅಂತಃಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಈ ಘಟನೆಗೆ ದೇವತಾವೃಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯ್ತು.

ದೇವರ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಭರತನು ಅಂದರೆ ಆತನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಗವಂತನೇ ವರೇಣ್ಯ. ಭಗವಂತನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಡಭರತರೂ ವರೇಣ್ಯ. ಭಗವಂತನ ವರಣೀಯ ಗುಣಗಣಗಳ ಔನ್ನತ್ಯವೇ ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ವರೇಣ್ಯ ಎಂಬ ಗಾಯತ್ರಿಗೆ ಭಾಗವತದ ಈ ಪಂಚಮಸ್ಕಂಧ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಈ ಭಾಗವತಗಾಯತ್ರೀ ಭಾಷ್ಯರೂಪ.

❑❑

"ÎÀÊÝÀÓÊá« 'aí¨Ý¨ÝÃÃ WÊá®Pİ

"ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವ" ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಅನೇಕ ಚಂದಾದಾರರ ಚಂದಾ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಚಂದಾದಾರರು ಕೂಡಲೇ ಹಣವನ್ನು ನಗದು/ಮನಿ–ಆರ್ಡರ್/ಡಿ.ಡಿ/ಚೆಕ್ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಕಛೇರಿಗೆ "ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ(ರಿ)" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಿ ಚಂದಾವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಂದಾ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ರೂ. ೬೦೦/–

ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ನೀಡುವವರು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು:

A/c No. 0472101031491
Name: Sri Vyasa Madhva Samshodhana Pratishthana (R)
Bank: Canara Bank, Hanumanthanagar Branch,
Bangalore
IFSC Code : CNRB 0000472

ಹಣ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ info@vyasamadhwa.org ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಈ–ಮೇಲ್ ಅಥವಾ ದೂರವಾಣಿ(೦೮೦–೨೬೬೧೧೦೧೧)ಮೂಲಕ ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ವಿ.ಸೂ.: ಕೆಲವರ ಚಂದಾ ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ನವೀಕರಿಸದಿದ್ದವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣನಾಮಾರ್ಥಚಂದ್ರಿಕಾ – ೮೯

(ಅನುಗ್ರಹ ಲೇಖನ)

– ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿದ್ಯೇಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು
ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠ

ಕಾಮಜನಕಃ

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೂಪೇಣ ಕಾಮಸ್ಯ ರುಗ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ದ್ವಿರ್ಜನಕಃ ಸ್ವೋದರಾದಪಿ ಜನಕಃ । ಕಾಮಾತ್ಮಕಸ್ಯ ಸ್ಕಂದಸ್ಯ ಸಾಂಬರೂಪೇಣ ಜಾಂಬವತ್ಯಾಂ ಜನಕಶ್ಚ । ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕೈಲಾಸಯಾತ್ರಾಯಾಃ ಪ್ರಾಗೇವ ತೇನ ರುಗ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ಕಾಮಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೂಪೇಣ ಉತ್ಪಾದಿತಃ । ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ತ್ವತ್ತಃ ಪುತ್ರಾಖ್ಯವರಂ ದ್ವಾಪರೇ ಆದಾಸ್ಯೇ ಇತಿ ರುದ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಉಕ್ತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಅಸುರವ್ಯಾಮೋಹಾಯ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಯಾಚಕಮಿವ ಆತ್ಮಾನಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ । ತದನಂತರಂ ಪ್ರಾಗ್ಜಾತಮೇವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವೋದರೇ ಸ್ಥಾಪಿತಂ ಪುನಃ ರುಗ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ । ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಉದರೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಕೈಲಾಸಂ ಗತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಸದ್ಯೋ ವಾಸುದೇವಜಾತಾತ್ ಕಾಮಾದೃತೇ ವಧವಿದೂರಂ ವಕ್ರಾಸುರಂ ಹಂತುಂ ತತ್ರ ಸ್ವೋದರಾತ್ ನಿಃಸಾರಯಿತ್ವಾ (ಸೃಷ್ಟ್ವಾ) ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇನೈವ ವನಸಹಿತಂ ತಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಪುನರುದರೇ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ । ರುದ್ರೇ ಪುತ್ರಯಾಚನಾನಂತರಂ ತಮೇವ ಚ ಪುನಃ ರುಗ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ಉತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ । ಏತದುಕ್ತಂ ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ದ್ವಾವಿಂಶೇಽಧ್ಯಾಯೇ –

ಪುತ್ರಂ ದೇಹೀತಿ ಸೋಽಪ್ಯಾಹ ಪೂರ್ವಮೇವ ಸುತಸ್ತವ ।
ಜಾತಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಮಾ ಯಃ ಸ ಮದ್ದತ್ತಃ ಪ್ರವಾದತಃ ॥
ಪುರಾ ದಗ್ಧೋ ಮಯಾ ಕಾಮಸ್ತದಾಽಯಾಚತ ಮಾಂ ರತಿಃ ।
ದೇಹಿ ಕಾಂತಂ ಮಮೇತ್ಯೇವ ತದಾ ತಾಮಹಮಬ್ರುವಮ್ ॥
ಉತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇ ವಾಸುದೇವಾತ್ ತದಾ ತ್ವಂ ಪತಿಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ।
ಇತ್ಯತೋಽಸೌ ಮಯಾ ದತ್ತ ಇವ ದೇವ ತ್ವದಾಜ್ಞಯಾ ॥
ದಾಸೋಽಸ್ಮಿ ತವ ದೇವೇಶ ಪಾಹಿ ಮಾಂ ಶರಣಾಗತಮ್ ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಽಭಿಪ್ರಣಮ್ಯೈನಂ ಪುನರಾಹ ಸುರಾನ್ ಹರಃ ॥
ಯದರ್ಥಮೇಷ ಆಯಾತಃ ಕೇಶವಃ ಶ್ರುಣುತಾಮರಾಃ ।
ಯೋಽಸುರೋ ವಕ್ರನಾಮಾಽಸೀದವಧ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವರಾತ್ ।
ತದಾ ಜಾತಾತ್ ವಾಸುದೇವಪುತ್ರಾತ್ ಕಾಮಾದೃತೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥
ತಂ ಹಂತುಮೇವ ಪುತ್ರಂ ಸ್ವಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮುದರೇಽರ್ಪ್ಯ ಚ ।
ಆಯಾತ ಇಹ ತಂ ಚಾಪಿ ದದಾಹ ಸ್ವೋದರಾತ್ ಸುತಮ್ ॥

ನಿಸ್ಸಾರಯಿತ್ವಾ ಕಕ್ಷಂ ಚ ದಗ್ಧಂ ಪಶ್ಯತ ದೇವತಾಃ ।
ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಕರಾಲೇನ ಸ್ವತೇಜೋವರ್ಧಿತೇನ ಚ ॥
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇನೈವ ತಂ ದೈತ್ಯಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ವನಸಮನ್ವಿತಮ್ ।
ಪುನಶ್ಚ ಸ್ವೋದರೇ ಪುತ್ರಂ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಃ ॥
ಸದ್ಯೋಗರ್ಭಂ ಪುನಸ್ತಂ ಚ ರುಗ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ ।
ಪೂರ್ವವತ್ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರೇಣ ಯುವಾ ಚ ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ಇತಿ ।

ಕಾಮಾತ್ಮಕಂ ಸ್ಕಂದಂ ಜಾಂಬವತ್ಯಾಂ ಸಾಂಬರೂಪೇಣ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಉತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ಇತಿ ತು ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ವ್ಯಕ್ತಮ್ –

ಅಥಾಪ ಸಾಂಬನಾಮಕಂ ಸುತಂ ಚ ರೋಹಿಣೀ ಹರೇಃ ।
ಚತುರ್ಮುಖಾಂಶಸಂಯುತಂ ಕುಮಾರಮೇವ ಷಣ್ಮುಖಮ್ ॥ ಇತಿ ।

ಅತ್ರ ರೋಹಿಣೀತಿ ಜಾಂಬವತೀ ಉಚ್ಯತೇ ।

‘ಅಸೂತ ಯಂ ಜಾಂಬವತೀ ವ್ರತಾಢ್ಯಾ ದೇವಂ ಗುಹಂ ಯೋಽಂಬಿಕಯಾ ಧೃತೋಽಗ್ರೇ’ ಇತಿ ಚ ಭಾಗವತೇ ತೃತೀಯೇ ಸ್ಕಂಧೇ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ ।

ಸ್ಕಂದಸ್ಯ ಕಾಮರೂಪತ್ವಂ ತು ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ತೃತೀಯೇ ಉಕ್ತಮ್ –

ನೀಲೋಽಗ್ನಿರಾಸೀತ್ ಕಮಲೋದ್ಭವೋತ್ಥಃ
ಕಾಮಃ ಪುನಃ ಶ್ರೀರಮಣಾದ್ರಮಾಯಾಮ್ ।
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಮಾಽಭವದೇವಮೀಶಾತ್ ಸ
ಸ್ಕಂದತಾಮಾಪ ಸ ಚಕ್ರತಾಂ ಚ ॥ ಇತಿ ।

ಏತೇನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಕಾಮೇನೈವ = ಸ್ವೇಚ್ಛಯೈವ (ನ ತು ರುದ್ರಪ್ರಸಾದೇನ) ಕಾಮಸ್ಯ=ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಜನಕಃ ಇತ್ಯರ್ಥೋಽಪಿ ಸ್ವೀಕರ್ತುಮುಚಿತ ಇತಿ ಸಿದ್ಧಮ್ ।

ಅಥವಾ ಕಾಮಜನಕ ಇತ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಂತರಮಪಿ ಸ್ವೀಕರ್ತುಮುಚಿತಮ್ ।

ಕಾಮೇನ ಸ್ವೇಚ್ಛಯೈವ ಜನಾನ್ ದೇಹಾನ್ = ದಶಪುಂದೇಹಾನ್ ಏಕಸ್ತ್ರೀದೇಹಂ ಚ ಶತೋತ್ತರಷೋಡಶಸಹಸ್ರಭಾರ್ಯಾಸು ಏಕೈಕಸ್ಯಾಂ ನಿಯತಂ ಕರೋತಿ ಇತಿ **ಕಾಮ–ಜನ–ಕಃ** ಇತಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಸಾಧು ಕೀರ್ತಿತಃ । ಅತ್ರ ಜನಶಬ್ದಸ್ಯ ದೇಹಾರ್ಥಸ್ತು – **‘ಜನಶಬ್ದಃ ಸ್ವತೋ ಜೀವೇ ಕ್ವಚಿದ್ದೇಹೇಽಪಿ ಭಣ್ಯತೇ’** ಇತಿ ಮಧ್ವೋಕ್ತಾಭಿಧಾನಾತ್ ಸಿದ್ಧಃ ।

ಜನಕಸ್ಯ ಇತ್ಯತ್ರ ಜನಾನ್ ಕರೋತೀತಿ ಜನಕಃ ಇತಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಃ ಸ್ವೀಕರ್ತವ್ಯಾ । ಕರೋತೇಃ ಕರ್ತರಿ ಡಪ್ರತ್ಯಯೇ ಸತಿ ಟಿಲೋಪೇ ಕ್+ಅಃ = ಕಃ ಇತಿ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ।

ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಶತೋತ್ತರಷೋಡಶಸಹಸ್ರಭಾರ್ಯಾಸು ಏಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದಶಪುತ್ರಾನ್ ಏಕಕನ್ಯಾಂ ಚ ಜನಯಾಮಾಸ ಇತಿ ತು ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ವಿಂಶೇಽಧ್ಯಾಯೇ ವ್ಯಕ್ತಮ್ –

ಪ್ರದಾಯ ರತ್ನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಸಾತ್ತ್ವತಾಂ ಯಥೇಷ್ಟತಸ್ತಾ ಅಪಿ ಕನ್ಯಕಾಃ ಪ್ರಭುಃ ।
ಉದ್ವಾಹ್ಯ ರೇಮೇ ಪೃಥಗೇವ ರತ್ನಪ್ರಾಸಾದಸಂಸ್ಥಾಭಿರನಂತರೂಪಃ ।
ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ತಾಸು ದಶೈವ ಪುತ್ರಕಾನಧತ್ತ ಕನ್ಯಾಮಪಿ ಸರ್ವಶಃ ಪ್ರಭುಃ ॥

ಇತಿ ॥

'ಏಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದಶ ದಶ ಕೃಷ್ಣೋಽಜೀಜನದಾತ್ಮಜಾನ್' ಇತಿ ಚ ದಶಮೇ ಭಾಗವತೇ ।

ಅಥವಾ ಕಾಮಜನಕ ಇತಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ ವಿವರಣಾಂತರಮಪಿ ಸ್ವೀಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯತೇ ।

ವೇಣುಗೀತೇನ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೋ ವ್ರಜವಧೂನಾಂ ಗೋಪಿಕಾನಾಂ ಮನಸಿ ಕಾಮಸ್ಯ ಜನಕೋ ಸಂಬಭೂವೇತಿ । ತಥಾಚೋಕ್ತಂ ದಶಮೇ ಭಾಗವತೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೇಽಧ್ಯಾಯೇ –

ನಿಶಮ್ಯಗೀತಂ ತದನಂಗವರ್ಧನಂ ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕೃಷ್ಣವಿಷಕ್ತಮಾನಸಾಃ ।
ಆಜಗ್ಮುರನ್ಯೋನ್ಯಮಲಕ್ಷಿತಾಶಯಾಃ ಸ ಯತ್ರ ಕಾರ್ತಸ್ವರಲೋಲಕುಂಡಲಾಃ ॥ ಇತಿ ।

ನನು ಪರಸ್ತ್ರೀಷು ಗೋಪಿಕಾಸು ವೇಣುಗಾನೇನ ಕಾಮವರ್ಧನಂ, ತಾಭಿಃ ಸಾಕಂ ರಾಸಕ್ರೀಡಾರತಿಕ್ರೀಡಾದಿಕಂ ಚ ಕಥಂ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪಕಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ನ್ಯಾಯ್ಯಮ್? ಇತಿ ಶಂಕಾಯಾಃ ಸಮಾಧಾನಂ ಇತ್ಥಂ – ಲಬ್ಧಕೃಷ್ಣಾಂಗಸುಖಾ ಗೋಪಿಕಾಃ ಮೂಲತಃ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರಿಯಃ । ತಾಸಾಂ ನಿಯತಪತಿತ್ವಂ ನಾಸ್ತಿ । ತಸ್ಮಾತ್ ಪರಸ್ತ್ರೀಣಾಮಪಿ ತಾಸಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂಗಸಂಗೋ ನ ದೋಷಾಯ, ಪ್ರತ್ಯುತ 'ಜಾರತ್ವೇನ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ' ಇತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನಾನುಸಾರೇಣ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಜಾರತ್ವೇನ ಉಪಾಸನಂ ತಾಸಾಂ ವಿಹಿತಂ ತಾರಕಂ ಚ । ತಸ್ಮಾತ್ ಜಾರತ್ವೋಪಾಸನಾನುಕೂಲತ್ವೇನ ತಾಸಾಂ ಮನಸಿ ವೇಣುಗೀತೇನ ಕಾಮವರ್ಧನಂ, ತಾಭಿಃ ಸಾಕಂ ರಾಸಕ್ರೀಡಾದಿಕಂ ಚ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ, ಅನುಗ್ರಹರೂಪಂ ಚೇತಿ ಬೋಧ್ಯಮ್ ।

ಏವಂ ಚ ಅಪ್ಸರಸಾಂ ತಾಸಾಂ ಗೋಪಿಕಾನಾಂ ತಾರಕಜಾರತ್ವೋಪಾಸನಾನುಕೂಲಸ್ಯ ಕಾಮಸ್ಯ ವೇಣುಗಾನೇನ ಉತ್ಪಾದಕಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೋಽನೇನ ಪುಣ್ಯನಾಮ್ನಾ ಸಾಧು ಕೀರ್ತಿತ ಇತಿ ಧ್ಯೇಯಮ್ ।

ಅಥವಾ ಕಾಮಜನಾನ್ = ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತಗೋಪಿಜನಾನ್ ಸ್ವಾಂಗಸಂಗಾತ್ ಕರೋತಿ = ಶೋಧಯತಿ ಪವಿತ್ರೀಕರೋತಿ ಇತಿ ಯಾವತ್ ಕಾಮಜನ+ಕಃ ಇತಿ ಸಾಧು ಕೀರ್ತಿತಃ ।

ಕಾಮಾಕ್ರಾಂತಮಾನಸಾನಾಂ ಗೋಪಿಕಾನಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇನ ಅಂಗಸಂಗೇನ ಅತಿಪವಿತ್ರೀಕರಣೇನ ತಾಸಾಂ ಪೂರ್ವಸ್ಥಾನಾದಪಿ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನಂ ದಿಶಾಮೀತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಕೃಷ್ಣಪರಂಧಾಮಯಾತ್ರಾಕಾಲೇ ತಸ್ಮೈ ವಿಜ್ಞಾಪಿತಂ ಇತಿ ವಾದಿರಾಜಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮೇನ ಉಕ್ತಂ – 'ರಹಶ್ಚಾಕಥಯತ್ತಥಾಽಸ್ತೌತ್' ಇತಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೇಽಧ್ಯಾಯೇ ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ವಚನಸ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾವಸರೇ ।

'ಯತಂತೋಽಪ್ಯಕೃತಾತ್ಮನಃ' ಇತ್ಯತ್ರ ಅಶುದ್ಧಬುದ್ಧಯಃ ಇತಿ ಅಕೃತಾತ್ಮಶಬ್ದಸ್ಯ ವಿವರಣಂ ಮಧ್ವೇನ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ । ತದರ್ಥೋಪಪಾದನಾವಸರೇ ಟೀಕಾಕೃತ್ಪಾದೈಃ 'ಕೇಶಾನ್ ಕರೋತಿ' ಇತ್ಯತ್ರ ಕರೋತೇಃ ಶೋಧನೇಽಪಿ ಪ್ರಯೋಗಾದಿತಿ ಇತಿ ವಿವೃತಮ್ । ತಸ್ಮಾತ್ ಕಾಮಜನಾನ್ ಕರೋತಿ ಇತ್ಯಸ್ಯ ತಾನ್ ಶೋಧಯತಿ ಪವಿತ್ರೀಕರೋತೀತಿ ವಿವರಣಂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಮಿತಿ ಬೋಧ್ಯಮ್ ।

ಅಥವಾ

ಧರ್ಮಾವಿರುದ್ಧಕಾಮೋಽಸ್ಮಿ ಇತ್ಯುಕ್ತದಿಶಾ ಸ್ವವಿಭೂತಿರೂಪಾಧಿಷ್ಠಿತೇನ ಪವಿತ್ರಕಾಮೇನ (ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಭಗವದನುಗ್ರಹಾದಿಕಾಮೇನ) ಸಜ್ಜನಮನಸಿ ಉತ್ಪಾದಿತೇನ ಜನಾನ್ ಸಾಧುಜನಾನ್ ಕರೋತಿ ಶೋಧಯತಿ ಪವಿತ್ರೀಕರೋತಿ ಇತಿ ಕಾಮಜನಕಃ ಇತಿ ಪುಣ್ಯನಾಮ್ನಾ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಸಾಧು ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ಇತಿ ಬೋಧ್ಯಮ್ ।

ಅಥವಾ ಕಾಮಸ್ಯ (ಕಾಮ್ಯತೇ ಇತಿ ಕಾಮಃ) ಭಕ್ತಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಸ್ಯ ಜನಕಃ ಇತಿ ವಾ ವಿವರಣಂ ಸ್ವೀಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯತೇ । 'ಭೈಷ್ಮೀಸತ್ಯಾಸಮೇತಮಖಿಲಪ್ರದಮಿಂದಿರೇಶಂ' ಇತ್ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದತ್ವೋಕ್ತೇಃ ।

❒❒

ನವಪ್ರಕಾಶನ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವದ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ

ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಾಃ

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ; ಒಟ್ಟು ೬ ಸಂಪುಟಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶನ: ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

೦೧.೧೦.೨೦೧೬ರಿಂದ ಪ್ರತಿಗಳು ಲಭ್ಯ

ಗೋಹಿತ

(ಅನುಗ್ರಹಲೇಖನ)

– ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿಶ್ವಪ್ರಸನ್ನತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು
ಕಿರಿಯಪಟ್ಟ, ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಪೇಜಾವರ ಅಧೋಕ್ಷಜ ಮಠ

ಗೋಹಿತೋ ಗೋಪತಿರ್ಗೋಪ್ತಾ ವೃಷಭಾಕ್ಷೋ ವೃಷಪ್ರಿಯ ।

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತಾಂತರ್ಗತವಾಗಿ ನಿತ್ಯಪಠನೀಯವಾದುದೆಂದು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಾಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ನಾಮಗಳಿವು. ಗೋಹಿತ, ಗೋಪತಿ, ಗೋಪ್ತಾ, ವೃಷಭಾಕ್ಷ, ವೃಷಪ್ರಿಯಃ ಎಂದು ಹೀಗೆ.

ಗೋಹಿತ : ಭಗವಂತನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಬಂದರೂ ಗೋವಳರ ನಡುವೆ ಬೆಳೆದು ಗೋವುಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಕಾದದ್ದು ಜಗತ್ತೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ, ಭಗವಂತ ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೋಹಿತನಲ್ಲ. ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲೇ ಆತ ಗೋಹಿತ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಆತನನ್ನು "ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಾಯ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿತಾಯ ಚ"– ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತ ತಾನು ಗೋಹಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನೆತ್ತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಅವನು ಗೋಹಿತನಾದುದರಿಂದಲೇ ಗೋಪತಿಯಾದ. ಕಾಲಿಯನಾಗನ ವಿಷದಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಯಮುನೆಯ ಜಲವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ದುಃಖಗೊಂಡ ಗೋವುಗಳನ್ನು ವಿಷಬಾಧೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಒಣಗಿದ್ದ ಮುಂಜಾಡವಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಾಗಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವಾಗ ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೇ ಪಾನಮಾಡಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ರಕ್ಷಿಸಿ ಗೋಪ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಡ.

"ಗೋವುಗಳೆಂದರೆ ಹಸುಗಳು ಮಾತ್ರ, ಗಂಡು ಹೋರಿಗಳಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಗೋಪೂಜೆಯೆಂದರೆ ಹಾಲು ನೀಡುವ ಹೆಣ್ಣು ಹಸುಗಳ ಪೂಜೆಯೇ ಹೊರತು ಗಂಡು ಹೋರಿಗಳ ಪೂಜೆಯಲ್ಲ. ಗೋಸೇವೆಯೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣುಹಸುಗಳ ಸೇವೆಯೇ ಹೊರತು ವೃಷಭಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲ." ಎಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾದ ಮಂದಿಯ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಾದ ಭಗವಂತ ವೃಷಭಾಕ್ಷನೂ ಆದ, ವೃಷಪ್ರಿಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ. ಗೋವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಗಂಡು– ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ.

ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸುವಾಗೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾವೂ ಗೋಹಿತರಾಗೋಣ

❒❒

ಮಧ್ವಚರಿತೆ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನ– ೪೮

ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ

ಪಂ. ಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ತಮಗೆ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಪುತ್ರ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯಾವುದೋ ಮಠವನ್ನು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅವನು ಇಲ್ಲ ಎಂದಾಗುವ ಪ್ರಯುಕ್ತ ತಾವು ಅನಾಥರಾಗುವೆವು – "ಜರತೋರನಾಥಯೋ...." ಎಂದು ತತ್ತರಿಸಿ ದಿಙ್ಮೂಢರಾದ ನಡಿಲ್ಲಾಯ ದಂಪತಿಗಳು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾವುಕತನದ ಉಪಾಯ – "ಪರೀತ್ಯ ಪುತ್ರಾಯ ನತಿಂ ವಿತೇನತುಃ"– ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು.

ವಾಸುದೇವನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹುಡುಗರಿದ್ದರೆ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅನುಕಂಪೆಗೊಳಗಾಗಿಯೋ ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಮನಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತೆ ತಾನು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಅವರ ವ್ಯಾಕೋಪಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅದು ತನಗೆ ಖಂಡಿತಾ ದಕ್ಕಲಾರದೆಂದು ಭಾವುಕತೆಗೊಳಗಾಗಿಯೋ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಆದರೆ, ವಾಸುದೇವ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬೆಲೆ ಕೊಡದಷ್ಟೂ "ಕಠೋರ ಹೃದಯ"ದವನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಯಾಕೆಂದರೆ "..... ಜಗಾದ ಸ ಪ್ರಭುಃ...." ಎಂದು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಅವನು ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಅಳಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಭು, ಸಮರ್ಥ ಆಗಿರುವನು. ಅವರು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಾನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ರಕಿಸದಿದ್ದರೂ "ಸ ರಕ್ಷಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಯೋ ಹಿ ಗರ್ಭೇ" ಎಂದಿರುವಂತೆ ಬೇರೆ ಯಾರ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಭಗವಂತ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಅನಾಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರ ಎಂದು ದಾರ್ಢ್ಯ ತಾಳುವಲ್ಲೂ ಪ್ರಭು ಆಗಿರುವವನು, ಪ್ರಭು ಆಗಿರುವವನು ತಾನು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಮೂಲಕ

ಸಾಧಕರು ಶ್ರೇಯೋಮಾರ್ಗದೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುವಾಗ ಶರೀರಾನುಬಂಧಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ತಡೆ ಒಡ್ಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂದೇಶದ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ನೀಡುವನು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ರೂಪದ ಭಾವುಕತೆಯ "ಬ್ಲ್ಯಾಕ್‌ಮೇಲ್" ಎಸಗಲು ತೊಡಗಿದ ತಂದೆತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಅವರ ಆ ದುರುಪಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವನು–

ನತಿರ್ನ ಶುಶ್ರೂಷುಜನಾಯ ಶಸ್ಯತೇ
ನತಂ ಭವದ್ಭ್ಯಾಂ ಸ್ಫುಟಮತ್ರ ಸಾಂಪ್ರತಮ್ ।
ಅಹೋ ವಿಧಾತ್ರಾ ಸ್ವಯಮೇವ ದಾಪಿತಾ
ತದಭ್ಯನುಜ್ಞೇತಿ ಜಗಾದ ಸ ಪ್ರಭುಃ ॥

ಸೇವಕರಿಗೆ ಸೇವ್ಯರೆನಿಸುವವರು ನಮಿಸುವುದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದು ಸೇವಕ ಎನಿಸಿರುವ ನನಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲರ ಎದುರು ನಮಿಸಿರುವಿರಿ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇವ್ಯನೇ ಹೊರತು ಸೇವಕನಲ್ಲ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ದೇವರ ಮೂಲಕ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಾಸುದೇವ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು.

ಸ್ಫುಟ ಶಬ್ದದ ಔಚಿತ್ಯ:

"ಸ್ಫುಟ" ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. "ಸ್ಫುಟಂ ನತಂ" ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮಿಸಿರುವಿರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಹೊರಡುವುದರಿಂದ ನೀವು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ನಮನ ಬರೇ ತಲೆಬಾಗಿಸುವುದಾಗಲೀ, ಕೈಜೋಡಿಸುವುದಾಗಲೀ ಆಗಿರದೆ ಸೇವ್ಯನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಣಾಮ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ನಮಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದೇನೂ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಪ್ರಣಾಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೆದುರು ದೇವರಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುವುದು.

ಅಹೋ ಶಬ್ದದ ಔಚಿತ್ಯ:

"ಅಹೋ" ಶಬ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಊಹೆ(ವಿತರ್ಕ) ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂತೋಷ – ಇವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವುದು.

ಇಲ್ಲೂ ವಾಸುದೇವ ಈ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿವಕ್ಷಿಸಿ "ಅಹೋ"– ಎಂದಿರುವನು. ದೇವರು ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಿಸಿರುವರೆಂಬುದು ನನ್ನ ಊಹೆ.

ದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಿಸಿರುವನೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ದೇವರು ಹೀಗೆ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಜ್ಞೆಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತೋಷ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು ವಾಸುದೇವ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಗುನಗುತ್ತ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದನೆಂದು.

ವಿಧಾತೃ ಶಬ್ದದ ಔಚಿತ್ಯ:

ದೇವರನ್ನು ವಿಧಾತೃ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧಾರಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಧಾತೃ ಎನಿಸಿರುವ ಭಗವಂತ ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಧಾರಕನಾಗಿ ನಾನು ಇದ್ದೇ ಇರುವೆನೆಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಜ್ಞೆ ನೀಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿರುವನೆಂದು ಧ್ವನಿ ಹೊರಡುವುದು.

“ಸ್ವಯಮೇವ”ದ ಔಚಿತ್ಯ:

ನೀವು ನನ್ನ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿಲ್ಲ ಅಂದಾಗ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲುವ ಮುಂಚೆಯೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು “ವಿಧಾತೃ”– ನನಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧಾರಕನಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಮೂಲಕ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರದಿಂದಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಧಾರಣೆಗೂ ಆಧಾರ ಅವರೇ ತಾನೇ?

ಪ್ರಭು ಶಬ್ದದ ಔಚಿತ್ಯ:

ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪ್ರಭು ಎಂದು ಕರೆದಿರುವ ಮೂಲಕ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವರಿಂದ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವವನು ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾಗುವಂತೆ ವಿಧಾತೃವಿನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುವಲ್ಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವವನೆಂದೂ ಸೂಚಿತವಾಗುವುದು.

ತನ್ನ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆ ನೀಡದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾಡಲೂ ಸಮರ್ಥ.

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ : ನಡಿಲ್ಲಾಯರ ಪುನಃ ವಿರೋಧಾನುಸಂಧಾನ)

❑❑

ಬುದ್ಧಜಯಂತಿ

(೧೧.೧೦.೧೬ರಂದು ಬುದ್ಧಜಯಂತೀ ನಿಮಿತ್ತ ಲೇಖನ)

ಲೇ: ವಿಪ್ರ

ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಶಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯದಾದ ಬುದ್ಧರೂಪದ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ದಿನ ಎಂಬುದು ವಿಜಯಾದಶಮಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಬುದ್ಧಾವತಾರವು ಒಮ್ಮೆ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ ಅವತಾರವೇ ಆಗಿದ್ದ ಶುದ್ಧೋದನಾದಿಗಳ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆಂದು ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾದಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ. ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ ಸತಿಯರ ವ್ರತವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಮೊದಲನೆಯ ಬುದ್ಧರೂಪದಿಂದ. ಶುದ್ಧೋದನಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೋಹಕವಾದ ಬೌದ್ಧದರ್ಶನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದು ಎರಡನೆಯದು.

ಗೌತಮಬುದ್ಧನೇ ಈ ಬುದ್ಧ ಎಂಬ ಕೆಲವರ ಕಲ್ಪನೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಈ ಬುದ್ಧಾವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಿವರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯದ ೩೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವರು. ಅದರಂತೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬುದ್ಧರೂಪದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶಿಶುರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ಮುನ್ನ ಅಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದ ಶುದ್ಧೋದನಪುತ್ರ ಬುದ್ಧನನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಷ್ಣುಬುದ್ಧ ಶುದ್ಧೋದನಾದಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಲೆಂದು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಸಕಲ ಅಸ್ತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗಹಗಹಿಸಿದ. ವೈದಿಕಧರ್ಮನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಶುದ್ಧೋದನಾದಿಗಳು ಅದರಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಇವನ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಗ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಮೋಹಕಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬೌದ್ಧದರ್ಶನವೆನ್ನಿಸಿತು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದ ವಿಷ್ಣುಬುದ್ಧ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಉಪದೇಶದ ವೈದಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ. ಪ್ರಶಾಂತವಿದ್ಯೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೈದಿಕವಿದ್ಯೆ ಅದು. ಆದರೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು ಅದರ ತೋರಿಕೆಯ ಅರ್ಥಮಾತ್ರ. ಅವೈದಿಕವಾದ ಅದನ್ನು ಆ ಮುಂಚೆ ಜನಿಸಿದ್ದ ಬುದ್ಧ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ.

❑❑

ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು

(೩೦.೦೯.೨೦೧೬ರಂದು ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರ ಪುಣ್ಯದಿನದ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ)

ಲೇಖಕರು : ಡಾ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿಷ್ಯರೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಇವರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಅನಂತರ ಮೂರನೆಯವರಾಗಿ ವೇದಾಂತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಋಗ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಕಲವೇದಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇವರದು :

‘‘ರೇ! ರೇ! ಮಧ್ವಮುನಿಪ್ರಣೀತನಿಗಮವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸತ್ಪದ್ಧತಿಂ
ಸಂಶ್ರಿತ್ಯೈವ ಸಮಸ್ತವೇದವಿವೃತಿಂ ಕೃತ್ವಾಽದ್ಯ ಸಂದರ್ಶಿತಮ್ ।
ಅಲ್ಪೇನಾಪಿ ಮಯಾ ಪರಂ ಕೃತಮಿದಂ ಮಧ್ವಾಂಘ್ರಿರೇಣ್ವಾಶ್ರಯಾತ್
ವಕ್ತವ್ಯಂ ಕಿಮಹೋ ಸಮೀರಣಮಹಾಚಾರ್ಯಾಃ ಸಮರ್ಥಾ ಇತಿ ’’ ॥

‘‘ವದಸಿ ವದನಸತ್ವಾದ್ದೂಷಣಂ ಮಧ್ವಭಾನೌ ।
ಜ್ವಲತಿ ನಿಜಜನಾಂಸ್ತ್ವಂ ಮೋಹಯನ್ ಘೂಕಬುದ್ಧೇ ॥
...
ಪಶ್ಯಾಸ್ಮತ್ಪ್ರತಿಭಾಂ ಪರಾಕ್ರಮಮಥೋ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ಕೌತೂಹಲಮ್ ’’ ॥

‘ಮಾಧವತೀರ್ಥಸ್ಮೃತಿ’ ಎಂಬ ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಛಲಾರಿಶೇಷಾ–ಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಸಾರಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು.

ಇವರ ಮೂಲವೃಂದಾವನ ಸ್ಥಳ ಆನೆಗೊಂದಿ ಎಂದೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಟು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಅದು ಮಣೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿತು ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಇಂದು ಮಣೂರಿನಲ್ಲಿ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅವರ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಸನ್ನಿಧಾನದ ವಿಶೇಷ ಎಂಬಂತೆ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರಂತಹ ಮಹನೀಯರು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಪಾಠ–ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಶ್ರೀರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀರಘುವರ್ಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀರಘೂತ್ತಮತೀರ್ಥರು ಮೊದಲಾದ ಯತಿಶೇಖರರ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಇದು ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಮಾರಕವೆಂಬಂತೆ ಒಂದು ವೇದಾಂತ ಪಾಠಶಾಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ.

ಸಾಧಿತಾಖಿಲಸತ್ತತ್ತ್ವಂ ಬಾಧಿತಾಖಿಲದುರ್ಮತಮ್ ।
ಬೋಧಿತಾಖಿಲಸನ್ಮಾರ್ಗಂ ಮಾಧವಾಖ್ಯಗುರುಂ ಭಜೇ ॥

❐❐

ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು

(೧೬.೦೯.೧೬ ರಂದು ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಪುಣ್ಯದಿನದ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ)

ಲೇಖಕರು : ಡಾ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ವೈಷ್ಣವವೇದಾಂತದ ಗೃಹಸ್ಥಗ್ರಂಥಕಾರರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಶ್ರೇಣಿಯ ಮಹನೀಯರು. ಶ್ರೀತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರು, ಶ್ರೀನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರಂತಹ ಮಹನೀಯರ ಅನಂತರದ ಗೃಹಸ್ಥಗ್ರಂಥಕಾರರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಮಹತ್ತ್ವ ಪಡೆದವರು ಎಂಬುದು ಇವರ ಹಿರಿಮೆ. ಶ್ರೀಮನ್ನ್ಯಾಯಸುಧಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಗಳಿಗೆ ರಚಿಸಿರುವ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ವಿದ್ವನ್ಮಾನ್ಯವಾದ ಮಹೋನ್ನತ ಕೃತಿಗಳು. ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ 'ಕರಾವಲಂಬನ'ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಇವರದು. ಬಿದರಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಟಿಪ್ಪಣಿಕಾರರನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಇವರದೇ. ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿ, ಅಪ್ರತಿಮವಾಗಿ ವಾಙ್ಮಯಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇವರು ತಪೋನಿಧಿ-ಗಳೆಂದೂ ಸಹ ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವರು. ಮೂಲತಃ ಮಣೂರಿನ ಇವರು ಮೊಗಟಖಾನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಯಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಆ ಸ್ಥಳ ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರ ಕಟ್ಟೆ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಮಣೂರು ಪ್ರಕಾಶನದ "ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯ ಕೃತಿಮಂಜರಿ"ಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡ-ಲಾಗಿದೆ. ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ರಚಿಸಿದ ಇವರು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪೋಮಂಗಳದ ಶುಭದಿನದಂದೇ ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಸೇವೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಎಂಬಂತಿದೆ. ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

೦೧. ನ್ಯಾಯಸುಧಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ	೦೨. ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯ ಟೀಕಾ
೦೩. ಯಮಕಭಾರತ ಟೀಕಾ	೦೪. ತತ್ತ್ವೋದ್ಯೋತ ಟೀಕಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ
೦೫. ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನ ಟಿಪ್ಪಣಿ	೦೬. ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯನ್ಯಯದೂಪಿಕಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ
೦೭. ಸದಾಚಾರಸ್ಮೃತಿ ಟೀಕಾ	೦೮. ವ್ಯಾಸಗದ್ಯ
೦೯. ಕರಾವಲಂಬನ ಸ್ತೋತ್ರ	೧೦. ದಾರಿದ್ರ್ಯಹರಸ್ತೋತ್ರ
೧೧. ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಷ್ಟಕ	೧೨. ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕಾ
೧೩. ಮಧ್ವಸ್ತುತಿ	೧೪. ವಿಷ್ಣುಸ್ತೋತ್ರ
೧೫. ವಿಶೇಷಸಮರ್ಥನ	೧೬. ಕೆಲವು ಬಿಡಿಶ್ಲೋಕಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ

ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯನ್ಯಾಯದೀಪಿಕಾ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯಚಂದ್ರಿಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯುಂಟು.

❑❑

ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ

(೦೧.೧೦.೧೬ರಿಂದ ೧೧.೧೦.೧೬ರವರೆಗೆ)

ಅಶ್ವೀಜಶುಕ್ಲ ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ನವಮಿಯವರೆಗೂ ನವರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪರ್ವಕಾಲ. ದೇವತೆಗಳ ನಿದ್ರಾಕಾಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉತ್ಸವವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನವರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ. ಶರದೃತುವಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ನವರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದನ್ನು ಶರನ್ನವರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಲದೇವತಾಪೂಜೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ. ಕುಲದೇವತೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ ಶ್ರೀಹರಿಯ ರೂಪಗಳಾದ ಶ್ರೀರಾಮ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಶಿವ,ಭವಾನಿ ಮೊದಲಾದವರು ಕುಲದೇವತೆಗಳಾಗಿದ್ದವರೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಾರತಮ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಅದು ವೈದಿಕಪೂಜೆ ಎನ್ನಿಸಲಾರದು.

ಒಂಭತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದವರು ಏಳು, ಐದು, ಮೂರು ಅಥವಾ ತುಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯಕಾರಣಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋತ್ಸವ, ಪಂಚ–ರಾತ್ರೋತ್ಸವ, ತ್ರಿರಾತ್ರೋತ್ಸವ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕಾಲದ ಅಷ್ಟಮಿ ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮೀ ಎಂದೂ ನವಮಿ ಮಹಾನವಮೀ ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿಯಂದು ದುರ್ಗಾಪೂಜೆ ವಿಹಿತ. ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ನರಸಿಂಹರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮೂರು ಕಣ್ಣಿನ ರೂಪಗಳು ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ.

ಮಹಾನವಮಿಯಂದು ಆಯುಧಪೂಜೆ ಮುಖ್ಯ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಆಯುಧ, ವಾಹನ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಕಲಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಧಿಷ್ಠಾನಗಳು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಶೇಷರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು.

ಸರಸ್ವತೀಪೂಜಾ (ವ್ಯಾಸಪೂಜಾ)

ಮೂಲಾನಕ್ಷತ್ರದಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದವರೆಗೆ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸರಸ್ವತೀ ಪೂಜೆ–ಯೆಂದರೂ ಇದೇ. ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರೂಪ ವಿಶ್ವಕ್ಕೇ ಜ್ಞಾನನೀಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ರೂಪ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಕಲರಿಗೂ ಕುಲದೇವತೆ ಎನ್ನಿಸಿದ ರೂಪ. ವೇದಾದಿ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲಪ್ರಾಚೀನಟೀಕಾಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತ್ರಯ, ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ, ಭಾವಬೋಧ, ಪರಿಮಳ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ

ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಬಾದರಿ, ಸುಮಂತು, ವೈಶಂಪಾಯನ, ಜೈಮಿನಿ, ಪೈಲ, ಆಶ್ಮರಥ್ಯ, ಕಾಶಕೃತ್ಸ್ನ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೃಷ್ಣ, ಕಪಿಲ, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ಹಯಗ್ರೀವ, ವರಾಹ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಬ್ರಹ್ಮ,ವಾಯು, ಸರಸ್ವತೀ, ಭಾರತಿ, ಗರುಡಶೇಷರುದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಪೂಜೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಪೂಜಾಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪೂಜಾಕಲ್ಪಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ೭.೧೦.೧೬ರಂದು ಷಷ್ಠಿಯಂದು ಆವಾಹನ; ೦೯.೧೦.೧೬ರಂದು ಪೂಜೆ, ೧೦.೧೦.೧೬ರಂದು ಬಲಿಸಮರ್ಪಣೆ; ೧೧.೧೦.೧೬ರಂದು ವಿಸರ್ಜನೆ ಇದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಪೂಜಾಕ್ರಮ.

ವಿಜಯಾದಶಮೀ (೧೧.೧೦.೧೬)

ನವರಾತ್ರಿಯ ಅನಂತರದ ದಶಮಿ ವಿಜಯಾದಶಮಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವರ್ಷದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎನಿಸಿದ ದಿನ. ಅಂದು ಸರಸ್ವತಿ ವಿಸರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠಗಳ ಆರಂಭ ವಿಪ್ರರ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯವಾದರೆ, ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆಂದು ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಹಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯ. ಅರ್ಜುನ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹಣ ವಿಮೋಚನೆಗೆಂದು ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಹಣಮಾಡಿದ ದಿನ ಎಂದೂ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಶಮೀಪೂಜೆ ಅಂದಿನ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಶಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅದರ ದಳಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಗುರುಗಳಿಗೂ ಹರಿಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯರೂಪವಾದ ಶಮಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು :

ವಿಜಯದಶಮೀ (ಶಮೀಪೂಜಾಮಂತ್ರಃ)

ಅಮಂಗಲಾನಾಂ ಶಮನೀಂ ಶಮನೀಂ ದುಷ್ಕೃತಸ್ಯ ಚ ।
ದುಃಸ್ವಪ್ನನಾಶಿನೀಂ ಧನ್ಯಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇಽಹಂ ಶಮೀಂ ಶುಭಾಮ್ ॥
ಶಮೀ ಶಮಯತೇ ಪಾಪಂ ಶಮೀ ಲೋಹಿತಕಂಟಕಾ ।
ಧಾರಿಣ್ಯರ್ಜುನಬಾಣಾನಾಂ ರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಿಯವಾದಿನೀ ॥
ಕರಿಷ್ಯಮಾಣಯಾತ್ರಾಯಾ ಯಥಾಕಾಲಂ ಸುಖಂ ಮಯಾ ।
ತತ್ರ ನಿರ್ವಿಘ್ನಕರ್ತ್ರೀ ತ್ವಂ ಭವ ಶ್ರೀರಾಮಪೂಜಿತಾ ॥

– ಗೋಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ(ಸ್ಮೃತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ)

ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾಜನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಂತ್ರ

ಚತುರಂಗಬಲಂ ಮಹ್ಯಂ ನಿರನಿಷ್ಟಂ ವ್ರಜತ್ವಿಹ ।
ಸರ್ವತ್ರ ವಿಜಯೋ ಮೇಽಸ್ತು ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಸುರೇಶ್ವರಿ ॥

❐❐

ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ತ್ವ

(೧೭.೦೯.೧೬ – ೩೦.೦೯.೧೬ ರವರೆಗೆ ಪಿತೃಪಕ್ಷನಿಮಿತ್ತ ವಿಶೇಷಲೇಖನ)

– ವಿಪ್ರ

(ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಬದುಕುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಅದು ಐಚ್ಛಿಕ, ಹಾಗೂ ನಿರರ್ಥಕವೆಂಬ ಭ್ರಮೆ; ಅದರಿಂದ ಒದಗುವ ಅಪಾರ ಫಲಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನದ ಅಭಾವ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದಿರುವುದೂ ಸಹ ಇಂದಿನ ಅನೇಕ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕದುಃಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಅದರ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೂಡಿ ಆಚರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹುಟ್ಟದಿರಲು ಅದರ ಮಹತ್ತ್ವದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಅದಕ್ಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅದರ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.)

ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು ಹೀಗಿವೆ; ದೇವಯಜ್ಞ, ಋಷಿಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಿತೃಯಜ್ಞ ದೇವಋಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಭೂತಮನುಷ್ಯರ ಹಿತಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟಯಜ್ಞ.

'ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ', 'ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ' ಎಂಬ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಪಷ್ಟಸೂಚನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳು ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೃತಿಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ತಂದೆಯಾದ ದಶರಥನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀರಾಮ ತೋರಿದ ಧರ್ಮ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗುವ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮರಾಜಾದಿ ಪಾಂಡವರು ತೋರಿದ ಧರ್ಮ ಇದೇ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ !

ಹರಿವಂಶ, ಮಹಾಭಾರತದ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ವಾಯುಪುರಾಣ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ, ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹತ್ತ್ವ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಹರಿವಂಶದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು:

ಶ್ರಾದ್ಧೈಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಹಿ ಪಿತೄನ್ ಸರ್ವಕಾಮಫಲೈಸ್ತು ಯಃ ।
ತತ್ಪರಃ ಪ್ರಯತಃ ಶ್ರಾದ್ಧೀ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ಮೋದತೇ ॥

ಪಿತರೋ ಧರ್ಮಕಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಕಾಮಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಜಾಮ್ ।
ಪುಷ್ಟಿಕಾಮಸ್ಯ ಪುಷ್ಟಿಂ ಚ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ॥

ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಅವರು ಬೇಡಿದುದನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವವನು, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವವನು, ಇಲ್ಲೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲೂ ಸುಖದಿಂದಿರುವನು; ಪಿತೃಗಳು ಧರ್ಮಬಯಸುವವನಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಸಂತಾನಬಯಸುವವನಿಗೆ ಸಂತತಿಯನ್ನೂ, ಪುಷ್ಟಿ ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡುವರು.

ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪುಷ್ಟಿಕಾಮಾಶ್ಚ ಯೇ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಮಾನವಾಃ ।
ತೇಭ್ಯಃ ಪುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೈವ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಪಿತರಃ ಸದಾ ॥

ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಾನವರು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಸಂತತಿಯನ್ನೂ ನೀಡುವರು.

ಪಿತೄನ್ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಿತರಃ ಪ್ರೀಣಯಂತಿ ತಮ್ ।
ಯಚ್ಛಂತಿ ಪಿತರಃ ಪುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರಜಾಶ್ಚ ವಿಪುಲಾಸ್ತಥಾ ॥
ಸ್ವರ್ಗಮಾರೋಗ್ಯಮೇವಾಥ ಯದನ್ಯದಪಿ ಚೇಪ್ಸಿತಮ್ ॥

ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವರೋ ಪಿತೃಗಳು ಅವರಿಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಸಂತತಿಯನ್ನು, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು, ಅವನು ಬಯಸುವ ಸಕಲವನ್ನು ನೀಡುವರು.

ದೇವಕಾರ್ಯಾದಪಿ ಮುನೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ

ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವದ್ದು.

ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಎಂದರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಪಿತೃಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ದೇವಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಸಂಕೋಚಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ ಇತರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಮೃತತಿಥಿಯಂದೇ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ತಿಥಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಈ ಮಹತ್ತ್ವ ಅಡಗಿದೆ. ದೇವಕಾರ್ಯ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ದಿನ ಒದಗಿದಾಗ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ ಉಪವಾಸ ದಿನದಂದು ಶ್ರಾದ್ಧ ಒದಗಿದರೆ ಅದಕ್ಕೇ ಮಹತ್ವ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ದೇವದೇವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ವಿಧಿಸಿರುವುದು ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ಶೀಘ್ರಪ್ರಸಾದಾ ಹ್ಯಕ್ರೋಧಾ ಲೋಕಸ್ಯಾಪ್ಯಾಯನಂ ಪರಮ್ ।
ಸ್ಥಿರಪ್ರಸಾದಾಶ್ಚ ಸದಾ ತಾನ್ ನಮಸ್ಯಸ್ವ ಭಾರ್ಗವ ॥

ಪಿತೃಗಳು ಬೇಗ ಫಲ ನೀಡುವವರು, ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪ್ರದರು, ಸ್ಥಿರಪ್ರಸಾದ ನೀಡುವುದು ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಹಿರಿಮೆ.

ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಜತದ ವಿಶೇಷ :

ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಜತಂ ಪಾತ್ರಂ ಅಥವಾ ರಜತಾನ್ವಿತಮ್ ।
ದತ್ತಂ ಸ್ವಧಾಂ ಪುರೋಧಾಯ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪ್ರೀಣಾತಿ ವೈ ಪಿತೄನ್ ॥

ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ ದಾನವನ್ನಾಗಿ ನೀಡುವುದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕರ.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ವಿಶೇಷವಾದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂಬ ವಿಶೇಷಾಂಶವು ಹರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಭೀಷ್ಮರು ತಂದೆಯಾದ ಶಂತನು ಬಯಸಿದ್ದ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಹಾಗೂ ವಿವಾಹತ್ಯಾಗಗಳ ಘೋರವ್ರತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವಾಹಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ. ಅವರು ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಇಚ್ಛಾಮೃತ್ಯುತ್ವ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದರು ಎಂದರೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ಇತರ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸುಖಮರಣಕ್ಕೂ ಸಾಧನ ಎಂಬುದು ಇದರ ವಿಶೇಷ ತತ್ತ್ವ.

ಯಥಾ ವೃಷ್ಟಿಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಭೂಮಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವಜಂತವಃ ।
ಪಿತರಶ್ಚ ತಥಾ ಲೋಕೇ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಶುಭೇಕ್ಷಣೇ ॥ –ಭಾರತ (ಅನು)

ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಳೆಗಾಗಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಪಿತೃಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿರುವರು.

ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪುಷ್ಟಿಕಾಮಾ ವೈ ಯೇ ಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ ।
ತೇಷಾಂ ಪುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರಜಾಂ ಚೈವ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಪಿತರಃ ಸದಾ ॥

–ಭಾರತ(ಅನು)

ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ವಿವೇಕಿಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧ ಆಚರಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಸಂತತಿಯನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳು ನೀಡುವರು.

ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಶತ್ರುವಿನಾಶನಮ್ ।
ಕುಲಸಂಭಾರಕಂ ಚೇತಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥ –ಭಾರತ (ಅನು)

ಶ್ರಾದ್ಧವು ಧನ್ಯತೆಗೂ ಕೀರ್ತಿಗೂ, ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿಗೂ, ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕ್ಕೂ ವಂಶರಕ್ಷಣೆಗೂ ಮುಖ್ಯಸಾಧನ ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ.

ದೀರ್ಘಾಯುಶ್ಚ ಭವೇತ್ ಸ್ವಸ್ಥಃ ಪಿತೃಮೇಧೇನ ವಾ ಪುನಃ ।
ಸಪುತ್ರೋ ಬಹುಭೃತ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯವಾನ್ ॥ –ಭಾರತ (ಅನು)

ಪಿತೃಯಜ್ಞದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗುವನು; ಪುತ್ರವಂತನಾಗುವನು; ಪರಿ–ಚಾರಕರನ್ನು ಹೊಂದುವನು; ಪುಷ್ಕಲವಾದ ಧನಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಪುತ್ರಾದಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ಸಮಸ್ತವಿಧವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಗತ್ಪಿತೃವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಮಾಡುವ ಆರಾಧನೆ ಸಕಲವಿಧಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗ.

ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ತೊರೆದವರಿಗೆ ನರಕಾದ್ಯನರ್ಥ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲೇ ಬೇಕು :

ಪತಂತಿ ಪಿತರೋ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಲುಪ್ತಪಿಂಡೋದಕಕ್ರಿಯಾಃ

(ಶ್ರಾದ್ಧ ತರ್ಪಣಗಳು ತಪ್ಪಿದಾಗ ಪಿತೃಗಳು ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು).

ಉತ್ಸನ್ನಕುಲಧರ್ಮಾಣಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಜನಾರ್ದನ ।
ನರಕೇ ನಿಯತಂ ವಾಸೋ ಭವತೀತ್ಯನುಶುಶ್ರುಮ ॥

ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ ನೀಡುವ ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಖಚಿತ ಎಂಬುದು ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ವಿಚಾರ.

ಪಿತೃಗಳ ಆರಾಧನೆಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ವರ್ಷದ ಒಂದು ಇಡೀ ಪಕ್ಷ ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ. ಅದರ ಆಚರಣೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಹಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನಗಂಡು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗುವುದು ಅಗತ್ಯ.

❐❐

> ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಲೋಪವಾಗುವ ಮನೆತನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಈಡಾಗುವುದು; ರೋಗರುಜಿನಗಳೊಂದಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಕ್ಲೇಶಗಳು ನಿರಂತರ ಕಾಡತೊಡಗುವವು. ಪಿತೃ–ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದುವ ಎಚ್ಚರ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುವುದು.

ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಾಮನಸ್ಮರಣೆಯ ವಿಶೇಷ

(೧೭.೦೯.೧೬ ರಿಂದ ೩೦.೦೯.೧೬ರ ವರೆಗೆ ಪಿತೃಪಕ್ಷದ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ)

ಡಾ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪಠನೆ ಅಗತ್ಯವಿಧಿ, ಅದರಿಂದ ಅದು ಅನಂತಫಲಕ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಾಂಶ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದೆ:

ಯ ಇದಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಸಂಸದಿ ।
ಪ್ರಯತಃ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ವಾ ತದಾನಂತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ (೧/೩/೧೬)

ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಮನಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ರವಣಪಠನಗಳು ದೇವಕಾರ್ಯದಂತೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಹಿತ ಎಂಬ ವಿವರ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ (೮/೨೨/೩೦,೩೧):

ಯ ಇದಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಹರೇರದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ
ಅವತಾರಾನುಚರಿತಂ ಶೃಣ್ವನ ಯಾತಿ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್ ।
ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಕರ್ಮಣೀದಂ ದೈವೇ ಪಿತ್ರ್ಯೇಽಥ ಮಾನವೇ
ಯತ್ರ ಯತ್ರಾನುಕೀರ್ತ್ಯೇತ ತತ್ ತೇಷಾಂ ಸುಕೃತಂ ವಿದುಃ ॥

ಇದರಿಂದ ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ವಾಮನಾವತಾರಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ರವಣ ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧನ ಎಂದಾಗುವುದು (ಸುಕೃತಂ = ಪೂರ್ಣಫಲದಾನ– ಸಮರ್ಥಮ – ಶ್ರೀವಿಜಯಧ್ವಜೀಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನ). ಎಂದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಮನಾವತಾರಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದರ್ಥ. 'ಪಿತ್ರ್ಯೇ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಪಿತೃಸಂಬಂಧಿಶ್ರಾದ್ಧಾದೌ' ಎಂದು ಶ್ರೀಸತ್ಯಧರ್ಮೀಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

ಕಾಠಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯದೇವತೆ ವಾಮನ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು:

ನಮೋ ಭಗವತೇ ತಸ್ಮೈ ಸರ್ವತಃ ಪರಮಾಯ ತೇ ।
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಹೃದಿಸ್ಥಾಯ ವಾಮನಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥

'ಮಧ್ಯೇ ವಾಮನಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವೇ ದೇವಾ ಉಪಾಸತೇ' (೫/೩) ಎಂಬ ಮಾತು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯದೇವತೆ ವಾಮನ ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ.

ಇವುಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆಯಿಂದ ವಾಮನಸ್ಮರಣೆಯು ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಹಿತ ಎಂಬುದು ಸ್ಫುಟಪಡುತ್ತದೆ.

❑❑

ಶ್ರೀರಾಯರ ಉಪಸಂಹಾರಪದ್ಯದ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ

ವರದಿ: ಪಂ. ಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಪ್ರೇರಕೇಣ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣಪತಿನೇರಿತಃ ।
ಯದವೋಚಂ ವಚಸ್ತೇನ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಕಮಲಾಲಯಃ ॥

ಇದು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀಪ್ರಾಣಪತಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿರುವ ಉಪಸಂಹಾರದ ಪದ್ಯ.

ಹರಿಸ್ತುತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾಯುಸ್ತುತಿ:

ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೇರಿಸುವ ಶ್ರೀದೇವಿಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಣದೇವನಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನೋ ಅದರಿಂದ ಕಮಲಾದೇವಿಗೂ ಆಸರೆಯಾದ ಭಗವಂತ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಲಿ – ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಳವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಈ ಪುಟ್ಟ ಪದ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶನ ಸ್ತುತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣನಾಥನ ಸ್ತುತಿಯೂ ಹೇಗೆ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡೋಣ.

ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಪ್ರೇರಕೇಣ – ಎಲ್ಲರ, ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರೇರಕನಾದ (ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ತೇಷಾಂ ಪ್ರೇರಕಃ ತೇನ); ಶ್ರೀಪ್ರಾಣಪತಿನಾ – ಶ್ರೀದೇವಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣ ಎನಿಸಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಣ– ಇವರಿಗೂ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಹೃಷೀಕೇಶನಿಂದ ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವದ ಹೃಷೀಕೇಶನ ಪರವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಧ್ಯಮಪ್ರಾಣನ ಪರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು– ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರೇರಕೇಣ– ರುದ್ರಾದಿ ಸರ್ವರ, ಸರ್ವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರೇರಕನಾದ; ಶ್ರೀಪ್ರಾಣಪತಿನಾ– "..... ವೇದರೂಪಾ ಸರಸ್ವತೀ । ಶಂರೂಪಮಾಶ್ರಿತಾ ವಾಯುಂ ಶ್ರೀರಿತ್ಯೇವ ಚ ಕೀರ್ತಿತಾ" ಎಂದು ಮ.ಭಾ.ತಾ.ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ (೧೮/೧೦/೪) ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಶಂ ಎನಿಸಿರುವ ವಾಯುದೇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾರತೀದೇವೀ ಶ್ರೀ ಎನಿಸುವಳು. ಮನಸ್ಸೇ ಮುಂತಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾದ ರುದ್ರನೇ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಾಣ ಎನಿಸುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಮಧ್ಯಮಪ್ರಾಣ ಎನಿಸುವ ವಾಯುದೇವನಿಂದ.

ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹೃಷೀಕೇಶನವರೆಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾತನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.

"ಕಮಲಾಲಯ"– ಗ್ರಹಣದ ಔಚಿತ್ಯ:

"ಪ್ರಿಯತಾಂ ಕಮಲಾಲಯಃ" – ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು "ಕಮಲಾಲಯ – ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೂ ಆಧಾರನಾಗಿರುವವನೆಂದು ಉಲ್ಲಖಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಕಲವಾಙ್ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾಗಿರುವ ಕಮಲಾದೇವಿ ನನ್ನ ಈ ವಾಙ್ಮನಸ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಪ್ರೀತಳಾಗಬೇಕಿತ್ತು; ಅವಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೂ ಆಧಾರನಾದ ಅಂದರೆ ಅವಳು ಸಕಲ ವಾಙ್ಮನೋಭಿಮಾನಿನಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಭಗವಂತನೂ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಪ್ರೀಯತಾಮ್" ಅನುಸಂಧಾನ :

ಪ್ರೀಯತಾಮ್ – ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ. ಭಗವಂತ ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೃತಿಯ ಅರ್ಪಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಪುನಃ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಷ್ಟೂ ಸಂಪ್ರೀತನಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ "ಭಕ್ತಾನಾಂ ಸ್ಮರಣಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ನಿತ್ಯಜ್ಞಪ್ತಿಸ್ತರೂಪತಃ । ಅನುಗ್ರಹೋನ್ಮುಖತ್ವಂ ತು ನೈವಾನ್ಯತ್ ಕಿಂಚಿದಿಷ್ಯತೇ"– ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮತರ್ಕ "ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ"– ಎಂದು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅನುಗ್ರಹೋನ್ಮುಖನಾಗು ಎಂದೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಅನುಗ್ರಹೋನ್ಮುಖನಾಗು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಥವಾ "ಜಯ ಪಶ್ಯ ಶೃಣುಷ್ವೇತಿ ತತ್ತಜ್ಞಾಪನಮೇವ ತು" ಎಂದು ವಿಮಲ ಸಂಹಿತೆ (ಭಾ.ತಾ.ನಿ) ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವಂತೆ ನಿತ್ಯವೂ ಜಯಶಾಲಿಯಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ "ಜಯ" ಎಂದು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ನೀನು ಯಾವತ್ತೂ ಜಯಶಾಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿರುವವನೆಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಡು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲೇ "ಪ್ರೀಯತಾಮ್" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ "ಕಮಲಾಲಯ" ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣ ಪೋಷಕವೂ ಆಗಬಲ್ಲುದು.

"ಕರ್ಮನ್ಯಾಸ"ದ ವೈಖರಿ :

"ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ......" ಕರ್ಮನ್ಯಾಸೋ ಹರಾವೇವಂ ವಿಷ್ಣೋಸ್ತೃಪ್ತಿಕರಃ ಸದಾ" ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮತರ್ಕ ಸಾರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೃತಿರಚನಾರೂಪವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೃಷೀಕೇಶನ, ವಾಯುದೇವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ "ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ" ಎಂದಿರುವಂತೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದಂತಾಗಿದೆ.

"ಪ್ರೀಯತಾಂ"– ಭಗವಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತೆ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿ "ತತ್ಪೂಜಾ ಕರ್ಮ ಚಾಖಿಲಮ್" ಎಂದಿರುವಂತೆ ಅವನ ಪೂಜೆಯ ಮೆರುಗು ಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.

"ಪ್ರೀಯತಾಂ'– ಭಗವಂತನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲಿ, ಅನುಗ್ರಹೋನ್ಮುಖನಾಗಲಿ– ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಮೂಲಕ "ತದ್ಭಕ್ತಿಸ್ತತ್ಫಲಂ ಮಹ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಸಾದಃ ಪುನಃ ಪುನಃ" – ಎಂಬ ಕರ್ಮನ್ಯಾಸದ ಫಲದ ಕುರಿತಾದ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪ್ರವಚನದ ಪ್ರಭಾವ:

ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಉಪಸಂಹಾರಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವವರಾದರೂ ಈ ಪದ್ಯ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಪ್ರಯೋಜಕರಾದವರು ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರವಚನದ ಉಪಸಂಹಾರದಲ್ಲೂ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ ಇದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಗಳ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು.

❒❒

ಭಾಗವತ ಪ್ರವಚನಮಾಲಿಕೆಯ ಸಮರ್ಪಣೆ

ವರದಿ: ಪಂ. ಸಗ್ರಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಉಡುಪಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಅಗಸ್ಟ್ ೧ರಿಂದ ೭ರವರೆಗೆ ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಗವತದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಕಂಧದ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು ಅದರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಪಾದರು ನಾಗಪಂಚಮಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಸಾರ, ಮಧ್ವತತ್ತ್ವಗಳ ಸಮರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಶ್ರೀಪಾದರು, ಅರ್ಜುನ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಎನಿಸಿ ಹೇಗೆ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ಬರವಣಿಗೆ, ಪ್ರಕಾಶನ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ತ್ವದ ಸೇವೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪ್ರಸನ್ನತೀರ್ಥರು ರಾಮಾಯಣ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯೇಶತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಭಾಗವತಾಶ್ರಮದ ವತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಪಂಚಮಪರ್ಯಾಯದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ವಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಭಾಗವತಪ್ರವಚನ ನಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದು, ಆ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಈ ಪ್ರವಚನಮಾಲಿಕೆ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಹಣವನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಂತೆ :

ಹಣವನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಯಾವಾಗ ಕಳ್ಳರು ಬಂದು ಆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವರೋ ಎಂದು ಭಯ. ಆದರೆ, ಅದೇ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಯಾರದ್ದೇ ಭಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರಾಮವಾಗಿ ಇರಬಹುದು.

ಅಂತೆಯೇ ಮನೆ–ಮಡದಿ–ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನವುಗಳೆಂದು ತನ್ನ ಒಡೆತನಲದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇವರಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು, ಅವನೇ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಅವನ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟೆವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಕುರಿತಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

– ಪರ್ಯಾಯ ಪೀಠಾರೂಢರಾದ ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು

.....ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವಿಹೃತ್ಯ....

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಿಸುತ್ತಾ ತನಗೆ ವನವಾಸ ದುಃಖಪ್ರದವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದು ವನವಿಹಾರ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಹಿತವಾದುದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವನು. "ಇಮಾನಿ ತು ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವಿಹೃತ್ಯ ನವ ಪಂಚ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಪರಮಪ್ರಿತ್ಯಾ ಸ್ಥಾಸ್ವಾಮಿ ವಚನೇ ತವ" ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಅಂಶ – ವನವಾಸ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಪಾಲಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ.

– ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪ್ರಸನ್ನತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರು (ರಾಮಾಯಣ ಪ್ರವಚನದಲ್ಲಿ)

ವಾಸುದೇವಾತ್ .... ಪರೋ ನಾಸ್ತಿ

"ದ್ರವ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಚ ಕಾಲಶ್ಚ ಸ್ವಭಾವೋ ಜೀವ ಏವ ಚ । ವಾಸುದೇವಾತ್ ಪರೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ನ ಚಾನ್ಯೋಽರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ತಾತ್ತ್ವತಃ ॥" (೨/೫/೧೪) ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ "ತದ್ವದೇವ ಸ್ಥಿತಂ ಯತ್ತು ತಾತ್ತ್ವತಂ ತತ್ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ" ಎಂಬ "ಕೂರ್ಮ"ದ ವಿವರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು ವಾಸುದೇವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಎಲ್ಲವೂ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ.

ಇದು "ದ್ರವ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಚ........ ಯದ್ರನುಗ್ರಹತಃ ಸಂತಿ ನ ಸಂತಿ ಯದುಪೇಕ್ಷಯಾ"– ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇರುವವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಿರುವ ಮುಂದಿನ ಮಾತಿನಿಂದ (೨/೧೦/೧೨) ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮಗುವನ್ನು ಆಡಿಸಿದಂತೆ....

ಕಛೇರಿಯ ಒಬ್ಬ ಉದ್ಯೋಗಿ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಛೇರಿಗೆ ಕ–ರೆತಂದು ಅದನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಗುವನ್ನು ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಬಾರದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮರುದಿನ ಆ ಉದ್ಯೋಗಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಮಗುವನ್ನು ಆಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದಾನೆಂದು ಇತರರಿಂದ ತಿಳಿದು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವುದು. ಆ ಉದ್ಯೋಗಿ ತುಂಬ

ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಉದ್ಯೋಗಿ ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುವನು. ಸಿಟ್ಟಾದ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವನು.

ಮಗುವನ್ನು ಆಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಉತ್ತರದಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು.

ನೋಡೋಣ; ಎಲ್ಲಿದೆ ಆ ಮಗು? ಎಂದಾಗ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮಗುವನ್ನೇ ತೋರಿಸುವನು. ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನೇ ಆ ಉದ್ಯೋಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ "ಡಿಸ್ಮಿಸ್" ಮಾಡುವ ಬದಲು "ಪ್ರಮೋಷನ್" ಕೊಡುವನು.

ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ದೇವರು ಹೀಗೆಯೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು. ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ಮಡದಿಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ, ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಆರೈಕೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದಾಗ ಅವು ಬರೇ ಸ್ವಾರ್ಥಕರ್ಮ ಎನಿಸುವುದು. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ "ತತ್ಪೂಜಾ ಕರ್ಮ ಚಾಖಿಲಮ್" ಎಂದಿರುವಂತೆ ದೇವ ಸಂಬಂಧ ಹಚ್ಚಿ ಆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಅವು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ಮೋಚಕಗಳೆನಿಸುವವು.

❑❑

ನವಪ್ರಕಾಶನ

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತ

(ತಮಿಳು)

ಮೂಲ: ಕನ್ನಡ: ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಅನುವಾದ: ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಿಕಾ ರಾಮಪ್ರಸಾದ್, ಚೆನ್ನೈ

ಪುಟ: ೧೫೮ ಬೆಲೆ: ರೂ. ೬೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಐತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ
ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಕಾಶನವಿಭಾಗ
ನಂ. ೮೯/೨೪, ಪಾಜಕ, ೩ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮೌಂಟ್ ಜಾಯ್
ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್, ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–೧೯

ನದಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಹಾಗೂ ಅರ್ಘ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳು

ಲೇ: ವಿಪ್ರ

ಗಂಗಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಮಂತ್ರ –

ಮಹಾಪಾಪಾದಿ ಪಾಪಂ ಚ ನಾನಾಯೋನಿಷು ಯತ್ಕೃತಂ ।
ಜ್ಞಾನತೋಽಜ್ಞಾನತೋ ವಾಽಪಿ ದ್ರವ್ಯಲೋಭೇನ ಯತ್ಕೃತಮ್ ॥
ಪರದ್ರೋಹಾದಿಕಂ ಪಾಪಂ ಸರ್ವದಾ ಯನ್ಮಯಾ ಕೃತಂ ।
ಭೂತಂ ಭಾವಿ ವರ್ತಮಾನಮಾರ್ದ್ರಂ ಶುಷ್ಕಂ ಚ ಯತ್ಕೃತಮ್ ॥
ಏತೇ ವೈ ಸರ್ವಪಾಪೌಘಾ ನಶ್ಯಂತು ಮಮ ಜಾಹ್ನವಿ ।

ಗಂಗಾರ್ಘ್ಯಮಂತ್ರ –

ಬ್ರಹ್ಮಕಮಂಡಲೂದ್ಭೂತೇ ಗಂಗೇ ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಂದಿತೇ ದೇವಿ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ಯಮುನಾಪ್ರಾರ್ಥನಮಂತ್ರ –

ಆದಿತ್ಯದುಹಿತೇ ದೇವಿ ಯಮಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಯಶಸ್ವಿನಿ ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಂದಿತೇ ಪುಣ್ಯೇ ಪಾಪಂ ಮೇ ಯಮುನೇ ಹರ ॥
ಗತಂ ಪಾಪಂ ಗತಂ ದುಃಖಂ ಗತೋ ಮೇ ಪಾಪಸಂಚಯಃ ।
ನಿಷ್ಪಾಪೋ ಯಮುನೇ ದೇವಿ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ತವ ನಾನ್ಯಥಾ ॥

ಯಮುನಾರ್ಘ್ಯಮಂತ್ರ –

ಆದಿತ್ಯದುಹಿತೇ ದೇವಿ ಯಮಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಯಶಸ್ವಿನಿ ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಂದಿತೇ ದೇವಿ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ಸರಸ್ವತೀಪ್ರಾರ್ಥನಮಂತ್ರ –

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಽಸಿ ತ್ವಂ ಸರಸ್ವತಿ ।
ಉದ್ಧಾರಾರ್ಥಂ ತು ಲೋಕಾನಾಂ ಮಾಮುದ್ಧರ ಭವಾರ್ಣವಾತ್ ॥

ಸರಸ್ವತ್ಯರ್ಘ್ಯಮಂತ್ರ –

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯಾ ಚ ಗುಪ್ತಾ ಸರಸ್ವತಿ ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಂದಿತೇ ದೇವಿ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಮಂತ್ರ –

ಕೃಷ್ಣೇ ಕೃಷ್ಣಾಂಗಸಂಭೂತೇ ಜಂತೂನಾಂ ಪಾಪಹಾರಿಣಿ ।
ನಮಸ್ತೇ ಸರಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಮಹಾಪಾಪಂ ವಿನಾಶಯ ॥
ನಮಃ ಕೃಷ್ಣೇ ಮಹಾದೇವಿ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ವಲ್ಲಭೇ ।
ಮಹತಿ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಘ್ಯಮಂತ್ರ –

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಶಿಖರೋತ್ಪನ್ನೇ ಶ್ರೀಶೈಲೋತ್ತುಂಗಗಾಮಿನಿ ।
ಕೃಷ್ಣವೇಣೀತಿ ವಿಖ್ಯಾತೇ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥
ಮಹಾಬಲಜಟೋದ್ಭೂತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಹ್ಯುಭಯತೋಮುಖೀ ।
ವೇದೇನ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೇ ಗಂಗೇ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥
ದರ್ಶನಾತ್ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನಿ ಸ್ಪರ್ಶನಾನ್ಮೋಕ್ಷದಾಯಿನಿ ।
ಸ್ನಾನೇನ ಮುಕ್ತಿದೇ ಪುಣ್ಯೇ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥
ಮುಂಡನಂ ಚೋಪವಾಸಶ್ಚ ಗೌತಮ್ಯಾಂ ಸಿಂಹಗೇ ಗುರೌ ।
ಕನ್ಯಾಗತೇ ತು ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ನ ತು ತತ್ತೀರವಾಸಿನಾಮ್ ॥

❒❒

ನವಪ್ರಕಾಶನ

ತತ್ತ್ವಕುಸುಮಾವಲಿಃ

(ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಸಹಿತ)

ಲೇ: ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಸ್. ಮಠದ್

ಪುಟ: ೧೫೨ ಬೆಲೆ: ರೂ. ೮೫

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಗೀತಾ ಪ್ರಕಾಶನ

C/o ಎಸ್.ಎಸ್.ಮಠದ್, ನಂ. ೨೮, "ಅರುಣ"

೨ನೇ "ಎ" ಕ್ರಾಸ್, ೩ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಸೋಮೇಶ್ವರ ನಗರ,

ಯಲಹಂಕ ನ್ಯೂ ಟೌನ್, ಬೆಂಗಳೂರು – ೬೫

ಪ್ರಮೇಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ೨೦ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೃತಿ ಇದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ೮, ಗೀತಾ ತತ್ತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ೨, ಆಚಾರ ತತ್ತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ೫ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೫ – ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೦ ವಿಷಯಗಳು ಸಂಕಲಿತವಾಗಿವೆ. ಭಗವಂತನು ಅಕರ್ತಾ ಹೇಗೆ, ಅವನಿಗೆ ವೃದ್ಧಿ–ಕ್ಷಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲ, ಕರ್ಮಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಅವನು ಸ್ವಗತಭೇದ ವಿವರ್ಜಿತ, ಸರ್ವವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಭಗವತ್ತತ್ತ್ವದ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ಶ್ಲೋಕ ವಿಚಾರ ಎಂಬವು ಗೀತಾ ತತ್ತ್ವದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವೈಷ್ಣವ ದೀಕ್ಷೆ, ಶ್ರವಣದ ಮಹತ್ವ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಆಚಾರ ತತ್ತ್ವದ ಬಗ್ಗೆಯೂ; ಭೀಮಸೇನದೇವರ ಶುದ್ಧ ಭಾಗವತಧರ್ಮನಿರತತ್ವ, ಗುರು ಮಹಿಮೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣಪ್ರಕರಣದಲ್ಲೂ ಬಂದಿವೆ. ಸರಳ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿವರಗಳು ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷ. ಇದೊಂದು ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ ಕೃತಿ.

ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ

ಅನುವಾದ: ಡಾ. ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ಮಾಂಧಾತಾ ನಹುಷೋಽಂಬರೀಷಸಗರೌ ರಾಜಾ ಪೃಥುರ್ಹೈಹಯಃ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಧರ್ಮಸುತೋ ನಲೋ ದಶರಥೋ ರಾಮೋ ಯಯಾತಿರ್ಯದುಃ ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಶ್ಚ ಭರತಶ್ಚೋತ್ತಾನಪಾದೋ ಧ್ರುವ–
ಶ್ಚೇತ್ಯಾದ್ಯಾ ಭುವಿ ಭೂಭುಜಶ್ಚ ಸತತಂ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಮ್॥ ೪

ಅನುವಾದ: ಮಾಂಧಾತಾ, ನಹುಷ, ಅಂಬರೀಷ, ಮತ್ತು ಸಗರ, ಪೃಥುರಾಜ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ನಳ, ದಶರಥ, ಶ್ರೀರಾಮ, ಯಯಾತಿ, ಯದು, ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ವಿಭೀಷಣ, ಭರತ, ಉತ್ತಾನಪಾದ ಮತ್ತು ಧ್ರುವ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರು ಸದಾ ನಮಗೆ ಮಂಗಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

ವಿ. ೧: ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವರಿಂದ ನಮಗೆ ಮಂಗಲ ಲಭಿಸಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

೨. ರಾಜರ ಸಮರ್ಥ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ವಿಹಿತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಅವರ ಇಹ–ಪರಗಳ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿ ಲಭಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜರ ಪಾತ್ರ ಸಾಧನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವೆನ್ನಿಸುವಂತಹುದು. ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಸಹ ರಾಜರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಹೊಣೆ ರಾಜ–ಮಹಾರಾಜರದೇ ಆಗಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದವರನ್ನು ಸೂಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ತೊಡಗಲು, ಅಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ರಾಜನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ಜನ ಅರಿತಿರುವರು. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಸುವ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ರಾಜರದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ರಾಜರು ಇಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಡೆದದ್ದರಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವು ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನ ಸುಖ–ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಸ್ಮರಣೆ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಸ್ಮರಣೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ; ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲೂ ಸಹ.

ಮಾಂಧಾತಾ: ಪೌರಾಣಿಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಧಾತ ರಾಜನದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಈ ರಾಜ ಯುವನಾಶ್ವ ಎಂಬುವವನ ಪುತ್ರ. ರಾಜ ಮಾಡಿದ ಪುಂಸವನ ವ್ರತದ ಫಲವಾಗಿ ಜನಿಸಿದವನು. ಪ್ರಮಾದವಶಾತ್ ಪುಂಸವನ ವ್ರತದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತ ಜಲವನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ತಾನೇ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಉದರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಇವನು ಜನಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಇವನಿಗೆ ಸ್ವತಃ ದೇವೇಂದ್ರ ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಬೆರಳನ್ನು ಚೀಪಿಸಿ, ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ. ಮಾಂಧಾತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮುಚಕುಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಈತನ ಪುತ್ರ. ಇವನ ಐವತ್ತು ಜನಪುತ್ರಿಯರನ್ನು ಸೌಭರಿ ಮುನಿಗಳು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾಲದ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಮಾಂಧಾತ ರಾಜನಿಗಿದೆ.

ನಹುಷ: ಈತ ಚಂದ್ರವಂಶದ ರಾಜ; ಇವನು ಆಯು ಎಂಬ ರಾಜನ ಪುತ್ರ. ಯಯಾತಿಯ ತಂದೆ. ವೃತ್ರಾಸುರ ವಧೆಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಾಗಿ ಇಂದ್ರದೇವರು ಒಮ್ಮೆ ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದಾಗ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಇವನಿಗೆ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳು ನೀಡಿದ ವರದಿಂದಾಗಿ ಇವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವರ ಸಕಲ ಹಿರಿಮೆಯು ಇವನಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಇವನು ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ವತಃ ಶಚಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುವಂತಹ ದರ್ಪವನ್ನು ತೋರಿದ. ಆಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಒದಗಿದ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಅಜಗರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ. ಭೀಮಸೇನನಿಂದಾಗಿ ಇವನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳ ಹಿರಿಮೆ ಎಲ್ಲ ಅಳಿದು ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ. ಮುಂದೆ ಧರ್ಮರಾಜ ಇವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ ಇವನು ಶಾಪ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ. ಭೀಮನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದದ್ದರ ಫಲ ಇವನ ಸಕಲ ಅನಿಷ್ಟವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಕಂಡ.

ಅಂಬರೀಷ: ಈತ ವೈವಸ್ವತು ಮನುವಿನ ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ನಾಭಾಗನ ಪುತ್ರ. ಮಹಾಭಾಗವತ ಶಿರೋಮಣಿ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ರುದ್ರದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಇವನದು. ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆಯ ವ್ರತ ಈತನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹಿರಿಮೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸಾಧನೀ ದ್ವಾದಶಿಯಂದು ವ್ರತದ ಪಾರಣೆಗಾಗಿ ಜಲಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ದೂರ್ವಾಸರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ. ಆದರೆ,

ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರದ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡ. ಸ್ವತಃ ದೂರ್ವಾಸರೇ ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಅಂಜುವಂತಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆದೇಶದಂತೆ ಇವನನ್ನೇ ಶರಣುಹೊಂದಿ ಅವರು ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಕಂಡರು. ತನ್ನ ಸಕಲ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಸಹ ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತದ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಿರೋಮಣಿ ಇವನು.

ಸಗರ: ಇವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ರಾಜ. ಸವತಿಯರು ನೀಡಿದ ವಿಷದ ಸಮೇತವಾಗಿಯೇ ಇವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಉದರದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಗರ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ. ಇವನ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಂಜಸ ಎಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ಪುತ್ರ ಜನಿಸಿದ. ಅಸಮಂಜಸನ ಪುತ್ರನೇ ಅಂಶುಮಂತ. ಅವನ ವಂಶದ ಭಗೀರಥನಿಂದಾಗಿ ಧರೆಗಿಳಿದ ವಿಷ್ಣುಪದಿಯಾದ ಭಾಗೀರಥಿಯಿಂದ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಸಗರ ಪುತ್ರರ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಸಗರ ಪುತ್ರರು ಅಶ್ವದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆದಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು ಸಾಗರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಪೃಥು: ಧ್ರುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ಪೃಥು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯದು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ. ವೇನನ ಬಾಹುವಿನ ಮಥನದಿಂದ ಜನಿಸಿದವನು ಇವನು. ಪೃಥುನಾಮಕ ಭಗದ್ರೂಪದ ಆವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಇವನ ಸಾಧನೆ ಲೋಕೋತ್ತರವೆನ್ನಿಸಿತು. ಗೋ ರೂಪದ ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಪಡೆದ ಸಾಧನೆ ಈತನದು. ಅರ್ಚಿದೇವಿ ಇವನ ಪತ್ನಿ. ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಇವನದಾಗಿತ್ತು. ಸನತ್ಕುಮಾರರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ವಿಶೇಷ ತತ್ತ್ವಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಪತ್ನೀಕನಾಗಿ ಬದರಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸದ್ಗತಿಗೆ ತೆರಳಿದ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ವಿಷಯ ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೈಹಯ: ಹೈಹಯ ಎಂದರೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ; ಕೃತವೀರ್ಯ ಎಂಬವನ ಪುತ್ರನಾದ ಇವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರೂಪದ ಆರಾಧಕ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಮಹಾಯೋಗಿ ಎನ್ನಿಸಿದ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ, ಸುಳ್ಳುತನಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿಗಿರಲಿ, ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಇವನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಕಳೆದ ವಸ್ತುಗಳು ಕೂಡಲೇ ಮರಳಿ ಸಿಕ್ಕುವವು ಎಂಬುದು ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳು ಇವನು ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರನು ಎನ್ನಿಸಿದ್ದ. ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶಾತ್ ಅಸುರ ವೇಶ ಒದಗಿ ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದ.

ಅದರಿಂದಾಗಿ ಪರಶುರಾಮರೂಪದ ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಹತನಾದ. ಇವನ ಪುತ್ರರು ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದು ಹತರಾದರು.

ಧರ್ಮಸುತ: ಧರ್ಮಸುತ ಎಂದರೆ ಯಮಧರ್ಮನ ಅವತಾರನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ. ಪಂಚಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ. ಧರ್ಮದ ಸಾಕಾರರೂಪವೆನ್ನಿಸಿದ್ದ ಮಹನೀಯ. ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಸಹಕಾರದಿಂದಾಗಿ ರಾಜಸೂಯಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯ ಕುತಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ಕೊನೆಗೆ ಭೀಮ–ದ್ರೌಪದಿಯರ ಉಪದೇಶದಿಂದಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಪರಾಯಣನಾಗಿ ಕುರು–ಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲನಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಪಾಪವೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಗೆದು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭೀಷ್ಮರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪುನಃ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಂಡ. ಅಜಗರಪ್ರಶ್ನೆ, ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ಅಪಾರ ಧರ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಗೋಚರಿಸುವುದು. ಭೀಷ್ಮರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದ ಶ್ರವಣ ಈತನ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದ. ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಬಂದ ನಾಯಿಯನ್ನೂ ಸಹ ತೊರೆಯದ ಕರುಣಾಮೂರ್ತಿ ಇವನು. ಸಶರೀರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿನ ದೇವಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಸೇರಿದ.

ನಳ: ನಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವನು. ದಮಯಂತಿಯು ಇವನ ಪತ್ನಿ. ಇಂದ್ರಸೇನ ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಸೇನೆ ಇವರ ಮಕ್ಕಳು. ಇಂದ್ರಸೇನೆ ಪಂಚದೇವೀಯುಕ್ತಳಾದ ಭಾರತಿಯ ಅವತಾರ. ಕಲಿಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ನಳ, ಕೊನೆಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ವಿ ಎನ್ನಿಸುವುದು ವಿಶೇಷ. ನಳಪಾಕ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈತನ ಪಾಕಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈತನ ಸ್ಮರಣೆ ಕಲಿನಾಶಕ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ದಶರಥ: ಶ್ರೀರಾಮ–ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದಿಗಳ ತಂದೆ. ಕೌಸಲ್ಯೆ ದಶರಥನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ. ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೈಕೇಯರು ಇತರ ಪತ್ನಿಯರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ೩೫೦ ಪತ್ನಿಯರು ಈತನಿಗಿದ್ದ ವಿವರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹ ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವನು ಸ್ವಾಯಂಭುವಮನುವಿನ ಅವತಾರ ಎಂಬ ವಿವರ ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದು ಶ್ರೀನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರ ಅಂಶಾವತಾರ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದವೇಧಿಯ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಚಾತುರ್ಯ ಅನುಪಮವಾಗಿತ್ತು. ಕೈಕೆಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಚನಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಇವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಆ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣ ಸಂಹಾರದ ಬಳಿಕ ಇವನು ಸಶರೀರನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೋಚಕ ಸಂಗತಿ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ ಇವನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮರೂಪದಿಂದ ಪುತ್ರ ಎನಿಸಿದರೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೀತಾರೂಪದಿಂದ ಸೊಸೆ ಎನ್ನಿಸುವಳು.

ರಾಮ: ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಶಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ರೂಪ. ಸಪ್ತಕಾಂಡದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಈ ಅವತಾರದ ಚರಿತ್ರೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿ ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣ–ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಹರಣ ಈ ಅವತಾರದಿಂದ ನಡೆದ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ. ಗುಹ, ಶಬರಿ, ಶರಭಂಗ, ಜಟಾಯು ಮೊದಲಾದ ಸಾತ್ವಿಕರ ಉದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವು ಈತನಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಸುಗ್ರೀವ–ವಿಭೀಷಣ ಮೊದಲಾದವರು ಈತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಗಳಿಸಿದರು. ರಾವಣನ ಮೂಲಬಲವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಾಗ ಮಹೌಘಗಟ್ಟಲೆ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ರೂಪದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿ ತೋರಿಸಿದ. ಹನುಂತನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಟ್ಟವನ್ನು ನೀಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮ ಸ್ವಯಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗಮಕ.

ಯಯಾತಿ: ಇವನು ಚಂದ್ರವಂಶದ ರಾಜ. ನಹುಷನ ಪುತ್ರ. ಯದು, ಪುರು ಮೊದಲಾದ ಐವರ ತಂದೆ. ದೇವಯಾನಿ ಹಾಗೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಇವನ ಪತ್ನಿಯರು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಪದಿಂದ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಒದಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದ ಪುರು ಇವನ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ಇವನ ಹಿರಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಯದುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ; ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಪುರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ವಾಯುದೇವರು ಭೀಮಸೇನನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಈ ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿದವನು. ಕಾಮವನ್ನು ಎಂದೂ ಸಹ ಉಪಭೋಗದಿಂದ ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕಾಮ ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಹೊರತು ಅಳಿಯದು ಎಂಬ ಇವನ ಮಾತು ಯಯಾತಿಗೀತಾ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಯದು: ಇವನು ಯಯಾತಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗ. ದೇವಯಾನಿ ಇವನ ತಾಯಿ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಂಶ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದ ಯದುವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷ ಇವನು. ಇವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಯಾದವಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಭೋಜ, ವೃಷ್ಣಿ, ಅಂಧಕ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಂಶದವರಿಗೂ ಇವನೇ ಮೂಲಪುರುಷ.

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು: ವೈವಸ್ವತಮನುವಿನ ಹತ್ತು ಜನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಇವನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿ ರಾಮರೂಪದಿಂದ ಜನಿಸಿದ.

ವಿಭೀಷಣ: ವಿಶ್ರವಸ್ ಮುನಿಯ ಪುತ್ರ; ತಾಯಿ ಕೇಕಸಿ. ಇವನ ಸೋದರರರಾದ ರಾವಣ–ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳು ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದರೆ, ಇವನು ಮಾತ್ರ

ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿದ. ರಾವಣ ಮಾಡಿದ ಸೀತಾಪಹರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ ಇವನು, ಮುಂದೆ ರಾಮನನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿದ. ಹಾಗೂ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಿರಂಜೀವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ. ಮುಂದೆ ಕುಬೇರನಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಎನ್ನಿಸಿದ. ಎಂತಹ ಮಹಾ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಅಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೊರೆಯದಿರಲಿ ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಇವನ ಹಿರಿಮೆ. ಮಹಾಭಾರತಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇವನ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಂದಿದ್ದು ಪಾಂಡವರ ರಾಜಸೂಯಯಾಗಕ್ಕೆ ಇವನು ನೀಡಿದ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಹದೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಸಪ್ತಚಿರಂಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಒಬ್ಬ.

ಭರತ: ಭರತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವರು ಅನೇಕರಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಮನ ತಮ್ಮ ಭರತ ಕಾಮನ ಅವತಾರ. ಅವನ ರಾಮಭಕ್ತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭರತ ಜಡಭರತನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು. ಅವನು ಋಷಭನಾಮಕ ಭಗವಂತನ ನೂರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದವನು. ಅವನ ಹಿರಿಮೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಮೊದಲು ಅಜನಾಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಖಂಡ ಆ ಬಳಿಕ ಭರತಖಂಡ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ದುಷ್ಯಂತ–ಶಕುಂತಲೆಯರ ಮಗ ಭರತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭರತ. ಅವನಿಂದಾಗಿ ಅವನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಭರತವಂಶ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಸಕಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀವಾಯುದೇವರಿಗೂ ಭರತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಜಡಭರತನ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳ ಕಥೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಉತ್ತಾನಪಾದ: ಇವನು ಸ್ವಾಯಂಭುವಮನುವಿನ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ; ಪ್ರಿಯವ್ರತ ಇವನ ಅಣ್ಣ. ಇವನಿಗೆ ಸುನೀತಿ ಹಾಗೂ ಸುರುಚಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ಸುನೀತಿಯ ಮಗ ಧ್ರುವ. ಸುರುಚಿಯ ಮಗ ಉತ್ತಮ. ಸುರುಚಿಯ ಮೇಲಿನ ಇವನ ಪಕ್ಷಪಾತ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಎಸಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮುಂದೆ ಇವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ನೊಂದ.

ಧ್ರುವ: ಧ್ರುವ ಉತ್ತಾನಪಾದನ ಮಗ. ಸುರುಚಿಯಿಂದಾದ ಅಪಚಾರದಿಂದ ನೊಂದ ಇವನು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸುನೀತಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ. ನಾರದರ ಉಪದೇಶದಂತೆ ವಾಸುದೇವದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಜಪಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡ. ವಾಸುದೇವರೂಪದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮಭಕ್ತನೆನ್ನಿಸಿದ ಇವನು ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಭರತಖಂಡವನ್ನಾಳಿದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದ. ಅಪೂರ್ವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ೩೬೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ ಇವನು ಮುಂದೆ ಬದರಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹತೊರೆದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿ ಎನ್ನಿಸಿದ. ಇಂದಿಗೂ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಗುವ ಧ್ರುವ ನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದಿಕ್ಸೂಚಿ ಎಂದೇ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

□□

ಸುಭಾಷಿತಗಳು

ಸಂಗ್ರಹ: ವಿಪ್ರ

ವೇದವೇದಾಂಗತತ್ತ್ವಜ್ಞೋ ಜಪಹೋಮಪರಾಯಣಃ ।
ಆಶೀರ್ವಾದಪರೋ ನಿತ್ಯಮೇಷ ರಾಜಪುರೋಹಿತಃ ॥

ವೇದವೇದಾಂಗ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು, ಜಪ–ಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದು, ಸದಾ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೇ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವುದು ರಾಜಪುರೋಹಿತರ ಲಕ್ಷಣ.

ಮೇಧಾವೀ ವಾಕ್ಪಟುಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪರಚಿತ್ತೋಪಲಕ್ಷಕಃ ।
ಧೀರೋ ಯಥೋಕ್ತವಾದೀ ಚ ಏಷ ದೂತೋ ವಿಧೀಯತೇ ॥

ಮೇಧಾವಿಯಾದವನು, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದವನು, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಉಳ್ಳವನು, ಇತರರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಧೀರನು, ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುವವನು, ಉತ್ತಮ ರಾಯಭಾರಿ ಎನ್ನಿಸುವನು.

ಉದ್ಯತೇಷ್ವಪಿ ಶಸ್ತ್ರೇಷು ದೂತೋ ವದತಿ ನಾನ್ಯಥಾ ।
ಸದೈವಾವಧ್ಯಭಾವೇನ ಯಥಾರ್ಥಸ್ಯ ಹಿ ವಾಚಕಃ ॥

ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಬೆದರಿಸಿದಾಗಲೂ ರಾಯಭಾರಿಯಾದವನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರ. ಸದಾ ಅವಧ್ಯ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವನು ಯಥಾರ್ಥವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವನು.

ಭಕ್ತೋ ಗುಣೀ ಶುಚಿರ್ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಗಲ್ಭೋಽವ್ಯಸನೀ ಕ್ಷಮೀ ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞೋ ದೂತಃ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರತಿಭಾನವಾನ್ ॥

ಭಕ್ತ, ಗುಣವಂತ, ಶುಚಿವಂತ, ದಕ್ಷ, ಪ್ರೌಢ, ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ದೂರನಾದವ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲ ಹಾಗೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಪರಮ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನೇ ದೂತನಾಗಲು ಅರ್ಹ.

ಸಾಕಾರೋ ನಿಃಸ್ಪೃಹೋ ವಾಗ್ಮೀ ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಕ್ಷಣಃ ।
ಪರಿಚಿತ್ತಾವಗಂತಾ ಚ ರಾಜ್ಞೋ ದೂತಃ ಸ ಇಷ್ಯತೇ ॥

ಉತ್ತಮ ದೇಹಸೌಷ್ಠವ ಉಳ್ಳವ, ಆಸೆಗೊಳಗಾಗದವ, ವಾಗ್ಮಿಯಾದವ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದವ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವದವ; ಇಂತಹವನೇ ರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗುವನು ಎನ್ನುವರು.

ಸ್ನಾನಂ ನಾಮ ಮನಃಪ್ರಸಾದಜನನಂ ದುಃಸ್ವಪ್ನವಿಧ್ವಂಸನಂ
ಶೌಚಸ್ಯಾಯತನಂ ಮಲಾಪಹರಣಂ ಸಂವರ್ಧನಂ ತೇಜಸಃ ।
ರೂಪೋದ್ದ್ಯೋತಕರಂ ಗದಪ್ರಶಮನಂ ಕಾಮಾಗ್ನಿಸಂದೀಪನಂ
ನಾರೀಣಾಂ ಚ ಮನೋಹರಂ ಶ್ರಮಹರಂ ಸ್ನಾನೇ ದಶೈತೇ ಗುಣಾಃ ॥

ಸ್ನಾನವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು, ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಶುದ್ಧಿಗೆ ಆಕರವೆನ್ನಿಸುವುದು, ಕೊಳೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದು, ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ರೂಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವುದು, ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಕಾಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ನಾರಿಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಈ ಹತ್ತೂ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಗುಣಗಳು.

ತಾಂಬೂಲಂ ಮುಖರೋಗನಾಶಿ ನಿಪುಣಂ ಸಂವರ್ಧನಂ ತೇಜಸೋ
ನಿತ್ಯಂ ಜಾಠರವಹ್ನಿವೃದ್ಧಿಜನನಂ ದುರ್ಗಂಧದೋಷಾಪಹಮ್ ।
ವಕ್ತ್ರಾಲಂಕರಣಂ ಪ್ರಹರ್ಷಜನನಂ ವಿದ್ವನ್ನೃಪಾಗ್ರೇ ರಣೇ
ಕಾಮಸ್ಯಾಯತನಂ ಸಮುದ್ಭವಕರಂ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಃ ಸುಖಸ್ಯಾಸ್ಪದಮ್ ॥

ತಾಂಬೂಲವು ಮುಖದ ರೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದುದು. ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಜಠರಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸುವುದು, ದುರ್ವಾಸನೆಯ ದೋಷವನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದು; ಮುಖಕ್ಕೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು; ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹಾಗೂ ರಾಜರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು; ಕಾಮಕ್ಕೂ ಆಕರವೆನ್ನಿಸುವುದು; ಸಂಪತ್ತಿಗೂ, ಸುಖಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುವುದು.

ಅನುಗಂತುಂ ಸತಾಂ ವರ್ತ್ಮ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಯದಿ ನ ಶಕ್ಯತೇ ।
ಸ್ವಲ್ಪಮಪ್ಯನುಗಂತವ್ಯಂ ಮಾರ್ಗಸ್ಥೋ ನಾವಸೀದತಿ ॥

ಸಜ್ಜನರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಪೂರ್ಣ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು; ಅವರ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವವನು ಸಹ ಹಾಳಾಗಲಾರ.

ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ನರಶ್ಚರಿತಮಾತ್ಮನಃ ।
ಕಿಂ ನು ಮೇ ಪಶುಭಿಸ್ತುಲ್ಯಂ ಕಿಂ ನು ಸತ್ಪುರುಷೈರಿತಿ ॥

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಮಾನವನು ತನ್ನ ನಡತೆಯು ಪಶುವಿನಂತಹುದೋ ಅಥವಾ ಸತ್ಪುರುಷರಂತಹುದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕು.

ನ ದ್ವಿಷಂತಿ ನ ಯಾಚಂತೇ ಪರನಿಂದಾಂ ನ ಕುರ್ವತೇ ।
ಅನಾಹೂತಾ ನ ಚಾಯಾಂತಿ ತೇನಾಶ್ಮಾನೋಽಪಿ ದೇವತಾಃ

ಇತರರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸರು, ಪರರನ್ನು ಯಾಚಿಸರು, ಪರನಿಂದೆಯನ್ನೂ ಮಾಡರು, ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲದೇ ಆಗಮಿಸಲಾರರು; ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಶಿಲೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವತೆಗಳೆನ್ನಿಸುವರು. (ದ್ವೇಷ, ಯಾಚನೆ, ಪರನಿಂದೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದವರು ಹಾಗೂ ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲದೆ ತೆರಳದವರು ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿನ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಮಾನ್ಯರು ಎಂದು ಭಾವ)

ಪಠತೋ ನಾಸ್ತಿ ಮೂರ್ಖತ್ವಂ ಜಪತೋ ನಾಸ್ತಿ ಪಾತಕಮ್ ।
ಮೌನಿನಃ ಕಲಹೋ ನಾಸ್ತಿ ನ ಭಯಂ ಚಾಸ್ತಿ ಜಾಗ್ರತಃ ॥

ಅಧ್ಯಯನಶೀಲನಾದವನಿಗೆ ಮೂರ್ಖತ್ವವು ಬರದು; ಜಪ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪಾಪವು ಉಳಿಯದು; ಮೌನದಿಂದಿರುವವನಿಗೆ ಕಲಹವು ಹುಟ್ಟದು; ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವವನಿಗೆ ಭಯವು ಹುಟ್ಟದು.

ಗತೇಽಪಿ ವಯಸಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಬುಧೈಃ ।
ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯಾನ್ನ ಫಲದಾ ಸುಲಭಾ ಸಾಽನ್ಯಜನ್ಮನಿ ॥

ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದರೂ ಸಹ ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅದು, ಆಗ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರುವುದು.

ಕೇಚಿದಜ್ಞಾನತೋ ನಷ್ಟಾಃ ಕೇಚಿನ್ನಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಮಾದತಃ ।
ಕೇಚಿಜ್ಞಾನಾವಲೇಪೇನ ಕೇಚಿನ್ನಷ್ಟೈಸ್ತು ನಾಶಿತಾಃ ॥ ೧೫೩

ಕೆಲವರು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇಡಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಹಾಳಾಗುವರು, ಕೆಲವರು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೆಡುವರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕೆಟ್ಟವರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿ ಕೆಡುವರು.

ಅತಿದಾನಾದ್ಬಲಿರ್ಬದ್ಧೋ ಹ್ಯತಿಮಾನಾತ್ ಸುಯೋಧನಃ ।
ವಿನಷ್ಟೋ ರಾವಣೋ ಲೌಲ್ಯಾದತಿ ಸರ್ವತ್ರ ವರ್ಜಯೇತ್ ॥

ಅತಿಯಾದ ದಾನದಿಂದಾಗಿ ಬಲಿಯು ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಕೇಡಿಗೊಳಗಾದ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಕಾಮನೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಗೀತಾಶಾಸ್ತ್ರವಿನೋದೇನ ಕಾಲೋ ಗಚ್ಛತಿ ಧೀಮತಾಮ್ ।
ವ್ಯಸನೇನ ತು ಮೂರ್ಖಾಣಾಂ ನಿದ್ರಯಾ ಕಲಹೇನ ವಾ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು ಕಾಲವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ದುರ್ವ್ಯಸನ, ನಿದ್ರೆ ಹಾಗೂ ಕಲಹಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂರ್ಖರು ಕಾಲ ಕಳೆಯುವರು.

ಅರ್ಥನಾಶಂ ಮನಸ್ತಾಪಂ ಗೃಹೇ ದುಶ್ಚರಿತಾನಿ ಚ ।
ವಂಚನಂ ಚಾಪಮಾನಂ ಚ ಮತಿಮಾನ್ ನ ಪ್ರಕಾಶಯೇತ್ ॥

ಸಂಪತ್ತಿನ ನಾಶ, ಮನಸ್ತಾಪ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಡುಕುಗಳು, ತನಗಾದ ಮೋಸ, ಅಪಮಾನ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ಅವೃತ್ತಿಕಂ ತ್ಯಜೇದ್ದೇಶಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸೋಪದ್ರವಾಂ ತ್ಯಜೇತ್ ।
ತ್ಯಜೇನ್ಮಾಯಾವಿನಂ ಮಿತ್ರಂ ಧನಂ ಪ್ರಾಣಹರಂ ತ್ಯಜೇತ್ ॥

ಜೀವನೋಪಾಯ ಸಾಗದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು. ಕೆಡುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು, ಕಪಟಿಯಾದ ಮಿತ್ರನನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಬೇಕು. ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಒಡ್ಡುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು.

ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಭವೇಚ್ಛೋಕೋ ದುಃಖಂ ವಾ ತ್ರಾಸ ಏವ ಚ ।
ಆಯಾಸೋ ವಾ ಯತಃ ಶೂಲಸ್ತದೇಕಾಂಗಮಪಿ ತ್ಯಜೇತ್ ॥

ಯಾವುದರ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಶೋಕವುಂಟಾಗುವುದೋ, ದುಃಖ ಒದಗುವುದೋ, ಭಯವು ಆವರಿಸುವುದೋ, ಆಯಾಸವು ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ನೋವುಂಟಾಗುವುದೋ ಅಂತಹುದು ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.

ತ್ಯಜೇದೇಕಂ ಕುಲಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಗ್ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಲಂ ತ್ಯಜೇತ್ ।
ಗ್ರಾಮಂ ಜನಪದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಹ್ಯಾತ್ಮಾರ್ಥೇ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್ ॥

ಕುಲದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು, ಗ್ರಾಮದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು, ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು.

□□

ಮಾಸದ ವಿಶೇಷಗಳು

ಶ್ರೀದುರ್ಮುಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ
(ಮಾಸನಿಯಮಾಕ: ಬುದ್ಧಿ–ಹೃಷಿಕೇಶ)

೧೨.೦೯.೧೬ : ದಶಮೀ ಆಚರಣೆ, ಹರಿವಾಸರ ರಾತ್ರಿ ೧೦.೩೨ರ ಬಳಿಕ

೧೩.೦೯.೧೬ : ಸರ್ವರಿಗೂ ಏಕಾದಶೀ (ಪರಿವರ್ತಿನೀ), ಕ್ಷೀರವ್ರತಾರಂಭ

೧೪.೦೯.೧೬ : ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ, ಪ್ರದೋಷ, ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕವಿಲ್ಲ, ಶ್ರೀವಾಮನಜಯಂತೀ

೧೫.೦೯.೧೬ : ಅನಂತವ್ರತ

೧೬.೦೯.೧೬ : ಅನ್ವಾಧಾನ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ

ಶ್ರೀದುರ್ಮುಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ
(ಮಾಸನಿಯಮಾಕ: ಬುದ್ಧಿ–ಹೃಷಿಕೇಶ)

೧೭.೦೯.೧೬ : ಕನ್ಯಾಸಂಕ್ರಮಣ, ಮಹಾಲಯಾರಂಭ

೧೮.೦೯.೧೬ : ಅಶೂನ್ಯಶಯನವ್ರತ, ಚಂದ್ರೋದಯ ೩.೫೨

೨೦.೦೯.೧೬ : ಮಹಾಭರಣೀಶ್ರಾದ್ಧ

೨೩.೦೯.೧೬ : ಮಧ್ಯಾಷ್ಟಮೀಶ್ರಾದ್ಧ, ಅಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ

೨೪.೦೯.೧೬ : ಅವಿಧವಾನವಮೀಶ್ರಾದ್ಧ, ಅನ್ವಷ್ಟಕಾಶ್ರಾದ್ಧ, ವ್ಯತೀಪಾತಶ್ರಾದ್ಧ

೨೫.೦೯.೧೬ : [೧] ದಶಮೀ ಆಚರಣೆ (ಹರಿವಾಸರ ರಾತ್ರಿ ೯.೦೦ರ ಬಳಿಕ)

೨೬.೦೯.೧೬ : ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಏಕಾದಶೀ (ಇಂದಿರಾ)

೨೭.೦೯.೧೬ : ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ, ಯತಿದ್ವಾದಶೀ (ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಹಾಲಯ), ಪ್ರದೋಷ

೨೯.೦೯.೧೬ : ಘಾತಚತುರ್ದಶೀಶ್ರಾದ್ಧ

೩೦.೦೯.೧೬ : ದರ್ಶ, ಮಹಾಲಯ ಅಮವಾಸ್ಯ, ಅನ್ವಾಧಾನ, ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ

ಶ್ರೀದುರ್ಮುಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವೀಜ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ
(ಮಾಸನಿಯಮಾಕ: ಯಜ್ಞಾ–ಪದ್ಮನಾಭ)

೦೧.೧೦.೧೬ : ನವರಾತ್ರೋತ್ಸವಾರಂಭ, ಕಲಶಸ್ಥಾಪನಾ, ಇಷ್ಟಿ, ಮಾತಾಮಹಶ್ರಾದ್ಧ

೦೨.೧೦.೧೬ : ಚಂದ್ರದರ್ಶನ

೦೪.೧೦.೧೬ : ಸಪ್ತರಾತ್ರೋತ್ಸವಾರಂಭ

---

೧ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದವರಿಗೆ – ಕಾರವಾರ, ಕರಾಡ್, ಸತಾರಾ, ಪುಣೆ, ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ, ನಾಸಿಕ್, ಗೋವಾ, ಶ್ರೀನಗರ, ಮಾತೃಗಯಾ, ಸೂರತ್, ಬರೋಡಾ, ಅಹಮದಾಬಾದ್, ರಾಜಕೋಟ್, ದ್ವಾರಕಾ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ– ೨೫.೦೯.೧೬ ದಶಮೀ ಆಚರಣೆ, ೨೬.೦೯.೧೬ ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ೨೭.೦೯.೧೬ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ (ಹರಿವಾಸರ) ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೦೬.೧೦.೧೬ : ಪಂಚರಾತ್ರೋತ್ಸವಾರಂಭ
೦೭.೧೦.೧೬ : ಸರಸ್ವತೀ ಆಹ್ವಾನ, ತ್ರಿರಾತ್ರೋತ್ಸವಾರಂಭ
೦೯.೧೦.೧೬ : ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ, ಸರಸ್ವತೀ ಪೂಜೆ
೧೦.೧೦.೧೬ : ಮಹಾನವಮೀ, ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಬಲಿದಾನ, ಸ್ವಾರೋಚಿಷಮನ್ವಾದಿ
೧೧.೧೦.೧೬ : ವಿಜಯದಶಮೀ, ಬುದ್ಧಜಯಂತೀ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಜಯಂತೀ, ಸರಸ್ವತೀ ವಿಸರ್ಜನೆ (ಪ್ರಾತಃ ೧೦.೦೬ರನಂತರ), ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕಾಭಾವ
೧೨.೧೦.೧೬ : ಸರ್ವರಿಗೂ ಏಕಾದಶೀ (ಪಾಶಾಂಕುಶಾ), ದ್ವಿದಲವ್ರತಾರಂಭ
೧೩.೧೦.೧೬ : ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೇ, ಪ್ರದೋಷ
೧೪.೧೦.೧೬ : ಕೋಜಾಗರವ್ರತ, ಅನ್ವಾಧಾನ
೧೬.೧೦.೧೬ : ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಕಾರ್ತೀಕಸ್ನಾನ ಪ್ರಾರಂಭ, ನಕ್ಷತ್ರದೀಪಾರಂಭ, ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ, ಇಷ್ಟಿ

ಶ್ರೀದುರ್ಮುಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವೀಜ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ (ಮಾಸನಿಯಮಾಕ: ಯಜ್ಞಾ-ಪದ್ಮನಾಭ)

೧೭.೧೦.೧೬ : ತುಲಾಸಂಕ್ರಮಣ, ಅಶೂನ್ಯಶಯನವ್ರತ, ಚಂದ್ರೋದಯ ರಾ. ೭.೪೦ಕ್ಕೆ
೧೮.೧೦.೧೬ : ಮಹಾಲಯಗೌಣಕಾಲಾರಂಭ
೨೩.೧೦.೧೬ : ಕಾಲಾಷ್ಟಮೀ, ಪುಷ್ಯಾರ್ಕಯೋಗ
೨೪.೧೦.೧೬ : ದಶಮೀ ಆಚರಣೆ
೨೬.೧೦.೧೬ : ಸರ್ವರಿಗೂ ಏಕಾದಶೀ (ರಮಾ)
೨೭.೧೦.೧೬ : ಗೋವತ್ಸ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೇ, ಪ್ರದೋಷ, ಧನತ್ರಯೋದಶೀ
೨೮.೧೦.೧೬ : ಜಲಪೂರ್ಣತ್ರಯೋದಶೀ, ಯಮದೀಪದಾನ, ಮಾಸಶಿವರಾತ್ರಿ
೨೯.೧೦.೧೬ : ನರಕಚತುರ್ದಶೀ, ನಾರೀಕೃತನೀರಾಜನ, ಅಭ್ಯಂಗ, ಯಮತರ್ಪಣ
೩೦.೧೦.೧೬ : ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ದರ್ಶ, ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ, ಅನ್ವಾಧಾನ

*****

ಗುರುಗಳ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು

೧೩.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀಸತ್ಯೇಷ್ಟತೀರ್ಥರು (ಉ.ಮ)(ಆತಕೂರು)
೧೬.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀಯಾದವಾರ್ಯರು (ಎಕ್ಕುಂಡಿ)
೧೮.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀಬಿದರಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು (ಹೊನ್ನಾಳಿ)
೨೦.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀವಾಸುದೇವಮಾಧವತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಮಾತಿ.ಮ)
೨೪.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಪಯೋನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ವ್ಯಾ.ಮ)(ತಿರುಮಕೂಡಲು)
೨೭.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀವಿಜ್ಞಾನನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಪಳ್ಳಿಪಾಳ್ಯ)
೩೦.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು (ಮಣೂರು)

೦೧.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀವೈರಾಗ್ಯನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಮುಳಬಾಗಿಲು)
೦೪.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸತ್ಯಪರಾಯಣತೀರ್ಥರು (ಉ.ಮ)(ಸಂತೇಬಿದನೂರು)
೦೯.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮತೀರ್ಥರು (ಉ.ಮ)(ಚಿತ್ತಾಪುರ)
೧೧.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸುಕೃತೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು (ರಾ.ಮ)(ನಂಜನಗೂಡು)
೧೩.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಶ್ರೀಧರತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಮುಳಬಾಗಿಲು)
೧೫.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀರಾಮತೀರ್ಥರು (ವ್ಯಾ.ಮ)(ನವವೃಂದಾವನ)
೧೯.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸುಬೋಧನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಮುಳಬಾಗಿಲು)
೨೧.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸತ್ಯಮಾಧವತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಮಾತಿ.ಮ)
೨೨.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀವಸುಧೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು (ರಾ.ಮ)(ಕೆಂಚನಗುಡ್ಡ)
೨೨.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಶ್ರೀನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಪಳ್ಳಿಪಾಳ್ಯ)
೨೩.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಆನಂದನಿಧಿತೀರ್ಥರು (ಶ್ರೀಪಾ.ಮ)(ಮೈಸೂರು)
೨೭.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು (ರಾ.ಮ)(ಶ್ರೀರಂಗ)

ಹರಿದಾಸರ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು

೧೪.೦೯.೧೬ : ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನ ವೇಂಕಟದಾಸರು (ಬದಾಮಿ)
೦೧.೧೦.೧೬ : ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರು (ಕಸಬ ಲಿಂಗಸಗೂರು)

□□

ದಧಿವ್ರತಸಮರ್ಪಣಮಂತ್ರ

(ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶೀ: ೧೪.೦೯.೧೬):

ಸಂಕರ್ಷಣ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಶ್ರಾವಣೇ ಮತ್ಕೃತೇನ ಚ ।
ದಧಿವ್ರತೇನ ದೇವೇಶ ಪ್ರೀತೋ ಭವ ಜನಾರ್ದನ ॥

ಕ್ಷೀರವ್ರತ ಸಂಕಲ್ಪಃ

(ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶೀ: ೧೪.೦೯.೧೬):

ಕ್ಷೀರವ್ರತಮಿದಂ ದೇವ ಗೃಹೀತಂ ಪುರತಸ್ತವ ।
ನಿರ್ವಿಘ್ನಂ ಸಿದ್ಧಿಮಾಯಾತು ಪ್ರಸಾದಾತ್ತೇ ರಮಾಪತೇ ॥

ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪಾಠ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೮.೩೦ರಿಂದ ೯.೩೦ರವರೆಗೆ

೧. ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ (ಪ್ರಮೇಯದೀಪಿಕಾಸಮೇತ)

೨. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ (ಶ್ರೀವಿಜಯಧ್ವಜೀಯ ಟೀಕಾಸಮೇತ)

ಸ್ಥಳ: ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವ ಸಭಾಂಗಣ, ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

*****

೦೩.೧೦.೨೦೧೬ ಸಾಯಂಕಾಲ ೩.೦೦ರಿಂದ ೬.೦೦ರವರೆಗೆ

ಕಾರ್ಯಾಗಾರ : ಮಧ್ವ ಫಾರ್ ಯೂಥ್

ಸ್ಥಳ: ಶ್ರೀಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠ, ನ.ರಾ.ಕಾಲನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು–೧೯

*****

೦೪,೦೫,೦೬–೧೦–೨೦೧೬ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯.೦೦ಕ್ಕೆ

ಪ್ರವಚನ: ಮಧ್ವವಿಜಯ

ಸ್ಥಳ: ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಉಡುಪಿ

*****

೧೧.೧೦.೨೦೧೬ ಸಂಜೆ: ೬.೪೫ಕ್ಕೆ

ವಿಜಯದಶಮೀ ನಿಮಿತ್ತ ಪ್ರವಚನ

ಸ್ಥಳ: ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಭಾಂಗಣ, ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–೧೯

*****

WãàÊ«ì®XÄ oÓ… (Ä.)

ಕಾರ್ಯಾಲಯ :ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ, ಕತ್ತರಿಗುಪ್ಪ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 028

ದೂ.: 26693974, 26693974

Îà±àhÝÊÃÊásÝ–àÍÃÝ¨ ±ÃÊá±äg ÎàÎàËÍàÍ£à¥ìÎà±Ý¨Ãá QÄ¿á ²àsÝ–àÍÃÝ¨ ÎàÎàËÍì±Ó®£à¥ìÎà±Ý¨Ã ®àññì¨È WãàÊâWÙ ÃûOWÝX "WãàÊ«ì®XÄ oÓ…' GíŸ ÓíÓ¿áá ÓÝ²ñÊÝX¨. ÎàPÐ® ±â|ûàñ Evá²¿á ÓËáà±¨ ¯àÇÝÊÃ¨È 34 GPÃ hÝW¨È WãàÍÝÇ¿á ±¥ÊáÖíñ¨ Áãàg® ¯ÊÞì|Wãíw¨. ÓáÊÞÃá 1500 WãàÊâWÙ ÓàÊ g®Ã A¼ÊÞ® ±äàñÝÖ©í¨ ¯ÃíñÃ ®v©¨. WãàÊâWÙ ÓíT ©®à ©®à Öaá£ÃáÊâ¨Äí¨ WãàÊâWÚW ¸àPÝ¨ ÊáãÆ»ãñ ÓèP¿áìWÙ®á J¨XÓÆá 7 GPÃ hÝWÊ®á Jí¨á Pãàq Ããà.WÙ Êãñ¨È SÄà©ÓÇÝWá£¨. WãàÊâWÚW¯àÃá~ÓÆá Êáñá ÖÔÖáÈ® ÖáÆáWÝÊÈWÝX ŸÖñÝ¨ ÓÃãàÊÃ ¯ÊÞì|¨ PÝÊáWÝÄ¿á®á 1 Pãàq 25 Æû Ããà.WÙ Êa¨È PWÊ£WãÙÇÝWá£¨. ûàñ¨ ±ÝËñ$Ê®á A¼Ê©WãÚÓáÊ ÓÆáÊÝX 25 Æû Ããà.WÙ Êa¨ãí©W ÎàWãà±ÝÆPÐ¨àÊÃ ¨àWáÆ ¯ÊÞì|¨ PÝ¿áìÊâ ±äÃÔ¨. CÐá WãàÊâWÙ ÃPOWÝX ±£©® 25,000/&Ããà.WÙíñ £íWÚW 9 Æû Ããà.WÙá, ÊÐìP 1 Pãàq Ããà.WÙá Ê¿áÊÝWá£Ê. D GÇÝ Áãàg®WÙá A¼ÊÞ¯WÙ ±äàñÝÖ ÖÝWã ÓÖPÝÃ©í¨Çà ®v¿á¸àQ¨ GíŸá¨á ÓÊìË©ñÊÝ¨ ÓíW£.

ಸೇವಾ ವಿವರ

1. ಮಹಾಪೋಷಕರು ರೂ.1,00,000–00
2. ಪೋಷಕರು ರೂ.50,000–00
3. ಮಹಾದಾನಿಗಳು ರೂ. 25,000–000
4. ದಾನಿಗಳು ರೂ.10,000–00

CÊÃ ÖÓÃ®á WãàÍÝÇ¿á ÎÇÝ´ÆP¨È ®Êáã©Ô ÓÝÀáWãÚÓÇÝWáÊâ¨á ÓíÓ¿á aoáÊqPWÙ®á WÊá®P ñÃÇÝWáÊâ¨á.

ಶಾಶ್ವತಸೇವೆ

1. ಶಾಶ್ವತಗೋಗ್ರಾಸನಿಧಿ (ವರ್ಷಕ್ಕೆ 1 ದಿನ) ರೂ.7,000–00
2. ಶಾಶ್ವತ ಗೋ ದತ್ತು ಸೇವೆ ರೂ.1,50,000–00
3. ಶಾಶ್ವತ ಗೋಗ್ರಾಸನಿಧಿ ಉತ್ತಮಕಲ್ಪ(ವರ್ಷಕ್ಕೆ 1 ದಿನ) (ಸಮಸ್ತ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ರೂ.70,000–00

PÐg®ÝÐËá, ŸÈ±Ývà, ÖáoáÖŸ A¥ÊÝ ×Ä¿áÃ ÍÝ¨¨ ©®¨í¨á ñÝÊâ ÓãbÔ¨ ÖÓÄ®È ÓíPÆ, Wãà±äh ÊÞw ±£ÊÐì ÓàÊÝPñìWÚW ±ÓÝ¨ PÙá×ÓÇÝWáÊâ¨á.

ನೀಲಾವರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಡೆಯುವ ಸೇವೆಗಳು

1.	ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗೋದಾನ ಸೇವೆ	ರೂ. 15,000–00
2.	ಮಧ್ಯಮಕಲ್ಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗೋದಾನ ಸೇವೆ	ರೂ. 10,000–00
3.	ಸಂಕಲ್ಪ ಗೋದಾನ ಸೇವೆ	ರೂ.5,000/–
4.	ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗೋದತ್ತು ಸೇವೆ	ರೂ.15,000/–
5.	ಒಂದು ದಿನದ ಗೋಗ್ರಾಸ ಸೇವೆ	ರೂ.25,000/–
6.	ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸೇವೆ	ರೂ.500/–ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು

ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ :

● ಎಂಟುಸಾವಿರ ಅಡಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಸರೋವರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ1 ಕೋಟಿ 25 ಲಕ್ಷ ರೂ.

● ಶಿಲಾಮಯ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣದೇವರ ಗರ್ಭಗುಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ25 ಲಕ್ಷ ರೂ.

● ಪಿತೃಶಾಲೆ ರೂ. 15 ಲಕ್ಷ ● ಪರಿಷ್ಕೃತ ಒಂದು ಅಪರಕರ್ಮ ಪಿತೃಶಾಲೆ ರೂ.3 ಲಕ್ಷ ● ಜಲದಾಸೇವೆ (1 ವರ್ಷ) ರೂ. 1,001-00 ● ಸರೋವರ ನಿರ್ಮಾಣಸೇವೆ (1 ಅಡಿ) ರೂ. 5,000-00 ● ಸರೋವರ ನಿರ್ಮಾಣ ಸೇವೆ (1ಚದರ ಅಡಿ) ರೂ.50,000-00 ● ಒಂದು ಹಾಸುಗಲ್ಲುಸೇವೆ ರೂ. 10,000-00.

ಸೇವೆಯ ಇತರ ವಿಧಾನಗಳು :

1. **ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಗೋಗ್ರಾಸ :** ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಭೋಜನದ ಮುನ್ನ ಗೋಗ್ರಾಸಸಮರ್ಪಣೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಂಡಿನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಗೋಗ್ರಾಸದ ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುವುದು.
2. **ಗೋಮಹಿಮಾ ಪ್ರವಚನ :** ಗೋವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರವಚನಸೇವೆಗಾಗಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಿಧಿಯ ಸಮರ್ಪಣೆ.
3. **ಗೋಮಹಿಮಾ ಪ್ರಕಾಶನ :** ಗೋವುಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನ ಪಡಿಸಲು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು; ಗೋಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಭಕ್ತಾಭಿ-ಮಾನಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸುವುದು.
4. **ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಸೇವೆ :** ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ, ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳು, ಹೋಮ-ಹವನ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ, ಗೋಗ್ರಾಸದಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ನಿಧಿಯ ಸಮರ್ಪಣೆ.
5. **ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪೂಜೆ :** ಗೋಪೂಜೆಯು ಪಿತೃಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದ ದಿನದಂದು ಗೋಗ್ರಾಸದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಿಧಿಯ ಸಮರ್ಪಣೆ.
6. **ಗೋಪೂಜಾ ಉತ್ಸವಗಳು :** ಗೋಸೇವೆ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉತ್ಸವ, ಪ್ರವಚನ, ಸ್ತೋತ್ರಪಾರಾಯಣ, ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು.

ಗೋಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ, ಹುಂಡಿ ವಿತರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ಅಥವಾ ನಾನಾರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹೆಸರು, ವಿಳಾಸ, ದೂರವಾಣಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು ವಿನಂತಿ. ಕಾರ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದು ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ಅಥವಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಸೇವಾಮೊತ್ತವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾಷ್/ಚೆಕ್/ಆನ್‌ಲೈನ್/ಡಿ.ಡಿ. ಮೂಲಕ 'ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್(ರಿ)' ಎಸ್.ಬಿ. ಅಕೌಂಟ್ ನಂ.117010011002585 ಆಂಧ್ರಬ್ಯಾಂಕ್, ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಸರ್ಕಲ್ ಶಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು (RTGS-IFSC Code: ANDB0001170) ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಿಂದ ರಸೀತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. 'ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್'ಗೆ 80ಜಿ ಆದಾಯತೆರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಇದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು : www.govardhanagiri.net

& vÝ. ÊÝÌÒ®PÃ ±Ì»íg®ÝaÝ¿áì,
PÝ¿Þì«ÌûÃá, WãàÒàÊÝ ÒËá£

ÎàÊÝÀÓÊá« ÓíÍ ãà«® ±£ÐÝ® (Ä.)

'Pajaka', 89/24, III Cross, Mount Joy Road, Hanumanthanagar, Bangalore - 560 019
Website: www.vyasamadhwa.org Ph:26602802 — Email: info@vyasamadhwa.org

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು; ಈಗಾಗಲೇ 2000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ 'ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ'ದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.
2. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ ಹಾಗೂ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಪಡಿಸುವುದು (ಐತರೇಯಪ್ರಕಾಶನ); ಈಗಾಗಲೇ 40000 ಪುಟಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಆಂಗ್ಲ ಹಾಗೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. 'ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ವೇದಾಂತಪಾಠಶಾಲಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸರ್ವ-ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠ-ಪ್ರವಚನ, ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.
4. 'ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸೇವಾಪುರಸ್ಕಾರ ಯೋಜನೆ': ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವೃದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳು ಮಾಸಿಕ ಗೌರವಧನವನ್ನು ಆಜೀವ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು; ಪ್ರಕೃತ 26 ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ರೂ. 1500/-ಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ.
5. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ, ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು.
6. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ರೂ. 12,000/-ಗಳ 'ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸೇವಾಪ್ರಶಸ್ತಿ'.
7. ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಕಂಠಪಾಠ ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ರೂ.30,000/- ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸುಮಧ್ವವಿಜಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ 'ಶ್ರೀಮಧ್ವಪ್ರಿಯ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಹಾಗೂ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗೆ 'ದಾಸಪ್ರಿಯ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಪ್ರದಾನ.
8. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ.
9. ಯುವಜನತೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ತ್ವಿಕಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವರ ತತ್ತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ವದ್ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಅಪಾರವೆಚ್ಚದ ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೇಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಸ್ತಿಕಜನತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ. ರೂ.15,000/- ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ದೇಣಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವವರಿಗೆ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳು, ಮಹಾಭಾರತತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ ಹಾಗೂ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರಗಳ ಅನುವಾದಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ:

1. ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು "ಶ್ರೀವ್ಯಾಸಮಧ್ವಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ರಿ.)" **S/B A/c No. 0472101031491, Canara Bank Hanumanthanagar Branch,** ಬೆಂಗಳೂರು ಅಥವಾ **"Sri Vyasa Madhwa Research Foundation (R), S/B A/c No. 0472101044870, Canara Bank Hanumanthanagar Branch,** ಬೆಂಗಳೂರು**" - IFSC Code CNRB 0000472** ಈ ಹೆಸರಿಗೆ ನಗದು / ಚೆಕ್ / ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಧಿಕೃತ ರಸೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.
2. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ದೇಣಿಗೆಗಳಿಗೂ 80ಜಿ ಅನ್ವಯ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.